

VINERI • 20 AUGUST 2004 • ANUL LIV NR. 34

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Gastraveți de Micherechi – a doua ediție a unui festival

Patru ani de cercetare într-un nou volum despre românii din Ungaria

An școlar nou, deficiențe vechi...

CALENDAR ORTODOX

23 august, luni – † Sf. Mc. Lup și Irineu, Cv. Calinic (Odovania Praznicului Adormirii Maicii Domnului).
24 august, marți – Sf. Sfințit Mc. Eutihie și Tatiana.
25 august, miercuri – † Aducerea moaștelor Sfântului Ap. Bartolomeu; Sf. Ap. Tit.
26 august, joi – Sf. Mc. Adrian și Natalia; Sf. Mc. Atic.
27 august, vineri – Cuv. Pimen; Sf. Mc. Fanurie și Osie.
28 august, sâmbătă – Cuv. Moise Etiopianul; Sf. Mc. Diomid și Lavrentie; Sf. Ana Proorocița.
29 august, duminică – (†) Tăierea capului Sf. Ioan Botezătorul. (Post). Duminica a XIII-a după Rusalii.

Proverbul săptămânii

„Cucul până nu vede mugur, nu cântă” – adică omul înțelept nu întreprinde nimica înainte de vreme.
(„Proverbele Românilor”, Iuliu A. Zanne, vol. I, Editura Scara, București, 2004)

AGENDĂ

23 august

1572 – în „Noaptea Sfântului Bartolomeu” (moment culminant al războaielor dintre catolici și protestanți) în Franța sunt atacați și masacrați aproape 30.000 de hughenoti.

1924 – s-a născut, la Oradea, scriitorul Paul Everac.

24 august

1820 – moare, la Lvov, Ion Budai Deleanu, cărturar iluminist, primul scriitor modern al literaturii române, autor al poemului eroic-comic „Țiganiada” din 1812.

1842 – a fost depusă piatra de temelie a Podului cu Lanțuri din Budapesta.

1932 – s-a stins din viață compozitorul Gheorghe Cucu.

25 august

1907 – a murit la Câmpina Bogdan Petriceicu Hașdeu, enciclopedist, istoric, lingvist, folclorist, poet și prozator.

26 august

1860 – s-a instituit prima agenție diplomatică a Principatelor Unite la Paris.

1880 – s-a născut poetul francez Guillaume Apollinaire.

1907 – la Oradea s-a stins din viață Iosif Vulcan, întemeietorul revistei „Familia”, care a descoperit și promovat valori ale literaturii române ca M. Eminescu, G. Coșbuc, O. Goga etc.

27 august

1770 – s-a născut filosoful german Georg Wilhelm Friedrich Hegel.

1910 – s-a născut călugărița indiană de origine albaneză Maica Teresa, laureată cu premiul Nobel în 1979.

28 august

1749 – s-a născut poetul, scriitorul, dramaturgul, omul de știință și filosoful Johann Wolfgang von Goethe, personalitate de geniu a culturii germane.

29 august

1632 – s-a născut filosoful John Locke, autorul lucrării „Cîteva păreri asupra educației” (1693), care a avut o influență puternică asupra dezvoltării pedagogiei secolelor următoare.

Covasna

Specialiștii români studiază interferențele culturale româno-maghiare

„Interferențele etno-culturale româno-maghiare”. Astfel se intitulează un proiect inițiat recent de Muzeul Carpaților Răsăriteni din Covasna, care are ca scop identificarea schimburilor culturale de-a lungul deceniilor între români și maghiari. Specialiștii care au inițiat acest proiect spun că deși în decursul timpului amestecului cultural nu a afectat fundamental nici una dintre etnii, totuși există „împrumuturi interesante” așa cum au putut fi ele observate în satul Vidacut, din județul Harghita. Aici a început de altfel și prima cercetare din cadrul proiectului.

Vidacut este o așezare cu populație mixtă, cu români, maghiari și rromi. Directorul Muzeului Carpaților Răsăriteni, Valeriu Cavruc spune că satul cu pricină este mixt încă din 1352, dată la care apare și prima sa atestare în documente. Cu toate acestea fiecare etnie și-a păstrat cultura sa, însă a împrumutat diverse elemente de la celelalte două. Cavruc spune că a avut toată deschiderea pentru a atrage în proiect și specialiștii maghiari însă a fost refuzat pe motiv că în Harghita nu există specialiști de etnie maghiară în domeniu. (RGN Press)

Oradea-Bichișciaba

Linie de înaltă tensiune

Prin intermediul unui comunicat de presă, Ministerul Economiei și Comerțului a anunțat intensificarea colaborării între România și Ungaria pe plan energetic. Astfel, în conformitate cu Strategia Națională de Dezvoltare Energetică a României pe Termen Mediu, în scurt timp vor demara lucrările la o nouă linie de 400 kV ce va lega Oradea de Bichișciaba.

Noul tronson al liniei de înaltă tensiune are rolul de a interconecta sistemul energetic românesc la sistemul energetic al statelor membre ale Uniunii Europene. Costurile de realizare a investiției se vor împărți între „Transelectrica” SA și Compania de Transport al Energiei Electrice din Ungaria MVM Rt. (TriplexNews/RomNET)

Târgoviște

Festival Internațional de Filme

Serviciul român de filme anunță organizarea Festivalului Internațional de Filme Documentare la Târgoviște în perioada 21–25 septembrie a.c. Scopul manifestării este de a oferi posibilitate pentru producătorii de filme din întreaga lume să se prezinte publicului românesc, totodată încurajarea proceselor de schimb în domeniul culturii și economiei, dar și a

turismului prin valoarea creațiilor. Înscrierile se pot face până la data de 20 august, iar lucrările trebuie să sosească până la 10 septembrie. Informații suplimentare de la prof. Nicolae Luca, sector 5 București, Calea 13 Septembrie 123, bloc 129, ap. 8. Tel. 00-40-21-410-31-68. (fax: 00-40-21-411-24-79, e-mail: nicolae.luca@xnet.ro).

Foaia românească poate fi citită și pe Internet

www.foaia.hu

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Festivalul castraveților din Micherechi
(Foto: Laura Martin)

Banat

Aletenii au dansat la Făget

Săptămâna trecută, între 13–15 august, Echipa de Păstrare a Tradițiilor Românești din Aletea a făcut o excursie la Făget, „orașul castanilor”. Cu ocazia împlinirii a zece ani de când localitatea Făget a fost declarată oraș, conducerea locală a organizat o festivitate la al cărui program cultural-folcloric au fost invitați să participe și dansatorii aleteni, anume patru perechi din Echipa de Păstrare a Tradițiilor.

Nădlac

Se așteaptă aglomerație în continuare

Conform prevederilor, și în zilele următoare se așteaptă înghesuială la trecerile de frontieră între România și Ungaria. Poliția de frontieră Arad a solicitat călătorii să ocolească, pe cât posibil, vama Nădlac și să se îndrepte spre trecerile de la Turnu-Bățania și Cenad-Kiszombor. În acest fel se poate evita așteptarea îndelungată care, la Nădlac, a depășit, la sfârșitul săptămânii trecute, o oră. (TriplexNews)

Castraveți de Micherechi

A doua ediție a unui festival

Traversăm o perioadă în care înfloarește o nouă formă de manifestare a patriotismului local. Orașele mari și mai mici, comunele și satele încercă să fructifice specificul local în manifestări, prin care doresc să iasă din limitele geografice ale așezării, atrăgând lumea din jur cu prezentarea valorilor autohtone, oferind ceva inedit, ceva ce nu se află în altă parte. La datele de 14 și 15 august am fost martorii unei astfel de sărbători, atunci când Primăria Micherechiului a organizat a doua ediție a Festivalului Castraveților. Prelegerile despre grădinărit, concursurile mai hazlii și mai serioase, concertele de muzică ușoară și spectacolele folclorice sunt câteva dintre ingredientele necesare pentru succesul unei manifestări cu caracter local și ele nu au lipsit nici de la Micherechi. „Cu experiența de anul trecut în spate, fără îndoială putem constata că Festivalul Castraveților a popularizat localitatea noastră și gospodarii locali n-au avut decât de beneficiat din renumele localității.”, ne explică primarul *Teodor Martin* motivul care i-a determinat pe edilii locali ca să reia ideea lansată acum un an.

Foto-documentar, întrecere și excursie aeriană

După deschiderea festivă, la care a participat și *Varga Zoltán*, președintele Consiliului Județean Bichiș, a urmat inaugurarea unei expoziții de fotografii, la Căminul cultural. Viceprimarul localității, *Gheorghe Netea*, a accentuat faptul că la întocmirea expoziției au avut în vedere faptul că Michere-

chiul și-a dobândit un oarecare renume prin grădinărit și prin tradițiile românești locale. Fotografiile expuse, care în mare parte provin din colecția personală a dascălului *Gheorghe Dulău*, urmăresc această tematică dublă. Este remarcabil faptul că organizatorii au încercat să ofere vizitatorului o atmosferă autentică prin difuzarea permanentă, cu ajutorul unui ecran mic, a dansurilor și melodiilor specifice locului.

Ca un contrapunct al liniștii din sala de expoziție s-a strecurat gălăgia de la concursul ce se desfășura în cortul festivalului, unde două grupuri formate din tineri și echipate cu un tricou confecționat special pentru această ocazie, s-au întrecut în probe la care erau necesare cunoștințe de grădinar și mult, mult noroc. Începând cu acest punct din program, până la concertul de seară, lumea venea și pleca fără încetare, fluctuația spectatorilor fiind permanentă. Un motiv care a sporit acest neobosit *du-te – vino* l-a constituit acel elicopter care oferea localnicilor o scurtă excursie aeriană și savurarea panoramei satului de la o înălțime neatinsă, până atunci, pentru majoritatea pasagerilor „zburători”.

Seara manelelor cu Lucian Șereș

Punctul culminant din prima zi a festivalului, cel puțin din punctul de vedere al atmosferei aprinse, a fost concertul susținut de „manelistul” orădean *Lucian Șereș*. În mod surprinzător, majoritatea tinerilor miche-

recheni cunosc foarte bine aceste melodii cu un parfum oriental, motiv de aprige discuții *pro și contra* între specialiștii în muzica românească. Ele au ajuns în sat datorită celor care au studiat la vreo facultate din România și au devenit, în scurt timp, melodiile preferate în discoteca din Micherechi. Lucian Șereș a fost primit la Micherechi ca o veche cunoștință și văzând atmosfera încinsă nu a pregetat să stea, împreună cu orchestra sa, la dispoziția localnicilor, de la ora zece, până dimineața la patru.

Șah simultan, concurs de desen, tocăniță în ceaun, fotbal și Taina Sfântului Maslu pe parcursul unei singure jumătăți de zi

Cei care nu s-au grăbit acasă de la petrecerea începută de cu seară, a doua zi dimineața i-au putut zări în curtea grădiniței pe componenții celor 17 echipe care s-au înscris la concursul de gătit, început deja în zori. Nu peste mult au pornit și jocurile unei cupe de fotbal pe teren mic, iar cei care au optat pentru un sport mai puțin solicitant fizic s-au înscris la o partidă de șah simultan cu maestrul *Emődi Gyula*. În acest timp, cei mici împodobeau asfaltul din fața Primăriei și a Școlii generale cu desene multicolore.

...Și toate programele s-au desfășurat liniștit, fără *zoală*, pentru că o bună parte a credincioșilor participau la Liturghia din biserica or-

todoxă, săvârșita cu ocazia Înălțării Maicii Domnului, serbare religioasă cu o însemnătate deosebită la Micherechi. Cu această ocazie, anual o dată se constituie un sobor de preoți care oficiază Sfânta Taină a Maslului, preoții și credincioșii rugându-se împreună pentru vindecarea bolnavilor.

Spectacol folcloric, concerte și foc de artificii

Gălăgia începu abia după amiază, pentru că cel mai așteptat punct din program era anunțat de la ora două. La Micherechi, folclorul este la el acasă, astfel formația de dansuri populare din loc și celelalte echipe din Ungaria, respectiv soliștii de renume din România au putut evolua în fața unor spectatori extaziați la auzul melodiilor îndrăgite. La marginea cortului plin până la refuz, un fost dansator din sat, *Gheorghe Berényi*, ne povestea că și acum îl cuprind fiorii când aude glasul „hid’ed’ii” și ropotele urmașilor mai tineri. Atmosfera din cort oglindea perfect starea sufletească a fostului brav dansator. Au urmat formațiile de dansuri populare din Bichișciaba, Giula și Szarvas și renumiți interpreți ai cântecului popular românesc. Seara – concerte și foc de artificii.

...Și au prezenți fost, bineînțeles, și castraveții, care au împospătat pentru două zile aerul canicular de la Micherechi, unde oamenii au uitat, măcar pentru un timp de griji, de muncă, de folii și chiar de Olimpiadă...

Ștefan Crăsta

(Montaj foto în pag. a 16-a)

Micherechenii și folclorul românesc

În după-masa zilei de duminică, după un program artistic al echipelor de dansuri populare ungurești și românești, scena mare a Festivalului Castraveților de la Micherechi a fost luată în stăpânire de trei cântăreți de muzică populară din România, care au sosit aici prin colaborarea Primăriei din Micherechi cu Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național din Arad, personal cu directorul Adrian Șimon.

Primul interpret a fost *Cornel Borza* din Oradea, care a încălzit inimile ascultătorilor cu frumoase cântece bihorene. Cornel Borza a venit la Micherechi „ca acasă”, deoarece nu pentru prima dată a cântat publicului micherechean, iar oamenii de aici, fiind și ei bihoreni, îi sunt foarte apropiați. Asta a dovedit-o și faptul că imediat ce a coborât de pe scenă a fost felicitat de mulți cunoscuți și necunoscuți, care l-au mai întâlnit la balurile din Micherechi și care l-au văzut cântând la televizor.

Următorul solist, doamna *Nineta Popa* din Râmnicu Vâlcea a venit pentru prima dată la Micherechi, dar a găsit aici, după cum a declarat domnia sa, „un public însuflețit și cald, căruia se vede că îi place sincer muzica românească”.

Programul soliștilor din România a fost încheiat cu un recital susținut de *Dinu Iancu Sălăjanu* din Zalău, care a reușit să ridice în picioare publicul cântând laolaltă cunoscutele cântece populare. Finalul, apariția pe scenă a celor trei cântăreți împreună, acompaniați de formația „Porolissum” din Zalău, a fost punctul culminant al programului folcloric, când „Noi suntem români” a fost cântat împreună de artiști și public.

„Domnule, eu nu știu așa bine românește ca dumneata, dar vreau să-ți spun ceva”, i s-a adresat un micherechean mai în vârstă lui Dinu Iancu Sălăjanu. „Mă uit mult la televizor, la români, când cântați minunatele cântece românești. Dar vreau să-ți spun că dintre toți cântăreții din România mie dumneata îmi plăci mai mult. Eu cred că noi, românii, suntem cei mai buni în lume în arta asta. Noi cântăm cel mai frumos. N-am știut că azi veniți aici, la noi, la Micherechi. N-am știut că așa onoare mare ajunge satul nostru. Când v-am văzut că intrați pe scenă, mi-o trecut un frig pe spate și nu mi-o venit să cred. Vă mulțumesc din suflet că ați venit atâta cale să ne cântați și nouă, micherechenilor.” Acestea au fost emoțiile și vorbele sincere ale unui micherechean după programul de cântece populare românești.

- va -

An școlar nou, deficiențe vechi...

În ultimul deceniu, apropierea fiecărui an școlar înseamnă apariția multor noutăți, schimbări, atât în viața școlilor, cât și în cea a elevilor și profesorilor. Ani în șir s-a lucrat la Programa Națională, la materialele auxiliare pentru școlile de naționalitate, s-au creat noi obiecte de studiu și tipuri de ore, s-a pus un accent deosebit pe necesitatea învățării limbilor străine și a informaticii. În tot acest timp, și românii din Ungaria au fost preocupați să-și reformeze, să-și îmbunătățească învățământul, să-și creeze noi manuale, corespunzătoare vremurilor în care trăim.

Florica Santău, referenta românilor la Editura Didactică din Budapesta

Problemele din învățământ, inclusiv din învățământul românesc, sunt însă mult mai multe și mai complexe ca să se rezolve într-un timp atât de scurt. Pe când unele școli luptă pentru simpla lor existență, altele fac eforturi să atragă cât mai mulți copii cărora să le asigure condiții optime de pregătire, iar altele au și copii și siguranță, însă întâmpină greutăți din cauza lipsei manualelor în limba română.

Ne-am interesat de la responsabilii în acest domeniu, la ce se pot aștepta școlile românești în toamna acestui an. Veștile nu sunt prea bune.

„Din păcate, până la începutul noului an școlar 2004–2005 nu va apărea

nici un manual românesc cu conținut nou”, am aflat recent de la doamna *Florica Santău*, referenta din partea românilor la Editura Didactică din Budapesta. „Vor apărea doar șase manuale, toate fiind reeditări. Acestea sunt: »Limba română« și »Caietul de lucru al elevului», pentru clasa a 5-a, »Cunoștințe despre natură» pentru clasa a 5-a, »Dicționar ilustrat pentru copii», »Abecedarul» de Lucia Borza și volumul »Cunoștințe despre românii din Ungaria», clasele 1–4, tot de Lucia Borza.”

Am mai aflat că Redacția pentru Naționalități din cadrul Editurii Didactice s-a angajat în 2004 la editarea a 40 de manuale de naționalitate, printre care s-au planificat următoarele manuale românești: »Abilități practice», clasa a 2-a, »Cunoștințe despre natură», clasa a 6-a, împreună cu caietul de lucru al elevului, »Antologia de texte literare» pentru liceu, volumul 2 și o nouă ediție, prelucrată și îmbogățită, a »Culegerii de texte literare» pentru clasele 5–8. Toate aceste volume sunt gata de tipar, ele așteaptă doar să fie tipărite. Însă nu se pare să fie așa...

De ce? Pentru editarea manualelor, Editura Didac-

tică și Ministerul Învățământului au semnat un contract de colaborare. Însă, dacă în anii precedenți, Ministerul asigura fondurile necesare editării unui nou manual abia după ce manualul respectiv deja apăruse, în condițiile actuale (de privatizare a Editurii Didactice), editura nu e dispusă să lucreze, decât dacă Ministerul îi va pune anterior la dispoziție mijloacele materiale trebuincioase.

De la referenta Florica Santău am aflat că Editura Didactică va face tot posibilul ca măcar »Antologia» să apară încă în acest an, dar are în vedere și scoaterea celorlalte volume, care sunt deja bune de tipar.

Este cunoscut faptul că Editura Didactică de la Budapesta este în pragul privatizării, fapt care aduce cu sine multe nesiguranțe și

semne de întrebare în ceea ce privește apariția noilor manuale de naționalitate din Ungaria. Și nu este vorba numai despre noile manuale. Se știe că e mare nevoie de traduceri unor manuale ungurești din care, de exemplu, elevii de la Liceul

Românesc, la încheierea studiilor medii, vor trebui să dea examen de bacalaureat în limba română. Nu le va fi ușor nici elevilor, dar nici profesorilor, să facă față dacă aceste manuale vor lipsi și pe mai departe.

E. Iova

În curând, CD despre românii din Ungaria

Biblioteca electronică a românilor din Ungaria se va îmbogăți cu un nou CD despre comunitatea noastră. Volumul »Românii din Ungaria», publicat în limba maghiară în serial de cărți »Lume în schimbare», care a fost redactat de dr. *Gheorghe Petrușan* și tradus în limba română de *Mihai Cozma*,

acum va apărea în formă electronică în ambele limbi, înțregit cu material de imagine și de sunet. Această tehnică va face posibil ca materialul să poată fi completat continuu. Pentru a folosi CD-ul este nevoie doar de un calculator obișnuit și de cunoștințe simple de informatică.

Publicația electronică »Românii din Ungaria» se poate comanda la Editura Press Publica, la adresa 1132 Budapesta, strada Váci nr. 54, la numărul de telefon/fax (+36 1) 329-4447 sau pe adresa e-mail: presspublica@valtozovilag.hu. Prețul Cd-ului este 3400 de forinți.

Structura anului școlar 2004–2005

Noua Programă Națională din Ungaria va aduce schimbări în viața școlilor și în anul școlar 2004–2005. Cel mai important scop al reformei învățământului este ca elevii să obțină baze solide de studiu pentru întreaga viață să se obișnuiască să scrie, să citească și să calculeze la un nivel cât mai înalt. Școlile vor acorda o atenție mai mare învățământului care vizează personalitatea elevului, asigurând orele suplimentare necesare.

Din septembrie, în Ungaria, 407 școli medii vor porni un an pregătitor, în timpul căreia elevii vor învăța limbi străine în 40% din cadrul orelor.

Bacalaureatul cu două nivele, care va fi

obligatoriu din acest an școlar, va reda prestigiul examenelor de bacalaureat, deoarece elevii vor fi scutiți să mai dea examen de admitere la o instituție de învățământ superior.

Prima zi de școală a anului de învățământ 2004–2005 va fi data de 1 septembrie 2004, iar ultima zi va fi 15 iunie 2005. Absolvenții de la școlile medii și de specialitate vor învăța până în ziua de 6 mai, iar cei de la liceele de naționalitate până în ziua de 5 mai. Vacanța de toamnă va fi în perioada 2–5 noiembrie 2004, cea de iarnă între 20–31 decembrie, iar vacanța de primăvară în perioada 24–29 martie.

- va -

- rp -

Patru ani de cercetare într-un nou volum despre românii din Ungaria

În ultimii ani, interesul față de comunitatea românilor din Ungaria, față de moștenirea ei spirituală, de prezentul agitat și de viitorul incert, a crescut în mod benefic, dovadă publicațiile (volume, articole, culegeri, antologii, recenzii) unor autori din România care se ocupă (cu mai multă sau mai puțină obiectivitate/timiditate) de etnicii români rămași dincolo de granița vestică.

Una dintre cele mai complete și documentate lucrări de acest fel le aparține autorilor dr. Mihaela Nubert Chețan și dr. Rodica Raliade, cercetătoare la Institutul de etnografie și folclor „Constantin Brăiloiu” al Academiei Române și poartă titlul *Lecturi identitare. Românii din Ungaria. Studii de caz* (Editura Pur și simplu, București, 2004). Volumul are 222 de pagini și face parte din Co-

lecția „Românii de lângă noi” a Fundației pentru Românii de Pretutindeni.

Cercetătoarele au participat la un schimb de specialiști între Academia Română și Academia Ungară, prilej cu care, în timp de patru ani (din 2000 până în 2004) s-au apropiat de comunitatea românească din Ungaria, pe care au observat-o și au analizat-o din punctul de vedere al conceptului identității etnice și naționale. Pe parcursul acestor ani, au făcut mai multe descinderi în Ungaria, fie vizând instituțiile (din Budapesta, Seghedin, Giula) în cadrul cărora și-au putut aprofunda baza teoretică referitoare la comunitate, fie vizând localități românești, pentru a stabili relații directe cu membrii comunității (Aletea, Chitighaz, Giula, Micherechi). Deși, poate, inițial, au început cu

cercetări mai ales în domeniile stricte în care sunt specializate (etnomuzicologie, respectiv, etnografie) volumul finalizat ne demonstrează că Mihaela Chețan și Rodica Raliade au fost puse „pe teren” în fața unor probleme complexe, care le-a silit să abordeze mai larg „problema” minorității românilor din Ungaria. Ca o cheie a exhaustivității, cer-

cetătoarele au apelat la conceptul de „comunicare a identitarului” (capitolul al cincilea poartă titlul „Modalități de comunicare ale identitarului”) în perpetua sa alunecare de la verbal și spontan spre spectacol (muzical-coregrafic) și oficial: „Produsul folcloric, adus schematic pe scenă, dar în transpunere verosimilă și veridică, este factor de fixare a parametrilor caracteristici comunității locale în memoria sa colectivă, dar fără asigurarea transmiterii acestora în afara spectacolului. (...) În situația în care moștenirea culturală, ca reprezentare a specificului etnic, se diluează, strategiile modelării memoriei colective prin convenționalul scenic și ceremonialuri oficiale investite cu valențe educativ-identitare se constituie în elemente de edificare a prestigului local și de fondare a

unei noi identități.” (pagina 111, capitolul „Dinamici accelerate”)

Cu o bibliografie remarcabilă și cu un vast rezumat în limba engleză, volumul este util nu numai specialiștilor, dar și, mai ales, publicului român care, decenii de-a rândul (după cum se spune în *Postfață*) nu a cunoscut nimic despre românii din Ungaria „din cauza politicii comunista de neamtestec în treburile interne ale statelor vecine”.

Dintre narațiunile incluse în *Anexa* volumului, am ales, pentru cititorii noștri, un interviu cu o personalitate care astăzi nu mai este printre noi și care a fost caracterizat de cercetătoarele din România ca fiind „ultimul julan” – Teodor Oltean, realizat de Mihaela Nubert și Rodica Raliade la 7 septembrie, 2003:

Teodor Oltean declară că a fost ultimul învățător confesional din Giula (Jula). A participat la inventarul școlii pentru naționalizare, în 1949. A lucrat la școală cu Ioan Budai, venit în Jula în 1951. Teodor Oltean a urmat Liceul romano-catolic din Jula. La școală, din 180 de elevi, 5-6 au fost români. De declarat s-au declarat doar două persoane. Gh. Maniu (ulterior doctorul Gh. Maniu) și Toader Oltean.

„Ne-au introdus numele într-un loc oficial. Ne-o picat pe ambii (1942-1943). Eu eram în a V-a de liceu, Icum ar fi clasa a VIII-a. Preotul (parohul) bisericii noastre, Jula germană, orașul mic românesc, a sfătuit pe mama să mă trimeată la școala normală greco-catolică din Oradea. Era singura cu limba de predare română, pentru băieți. Mai era una pentru fete, la Gherla. Am terminat-o foarte ușor (școala din Oradea). N-a trebuit să învăț decât limba română. Șovinism în școala din Jula, din pricina numelor. Că erai Oltean, că ești Teodor. De la 8 ani până la 11 ani am fost la Budapesta. Tatăl era portar la „Fundatia Gojdu”. L-a cunoscut pe Gh. Alexici și pe un nepot de-al lui B.P. Hasdeu. La Jula a venit numai cu mama și cu sora. Tatăl secedase. „1937. Primul semestru la Budapesta, semestrul doi, la Jula. Nu se predă limba română. Numai la religie părințele ne învăța să citim românește după litere chirilice și latine. Aveam cărți religioase în chirilice. Tata le citea în feca-

re dimineată după ce se spăla pe mâini. Școala normală am făcut-o la Oradea, sub ocupație maghiară, 1942-1946. Elevii nu știau ungurește. Se făcea o oră de limba maghiară, chiar sub ocupație, după '45, totul în limba română”.

În 1946, s-a întors la Oradea, trimis de parohia ortodoxă din Jula. „Eu sunt ultimul julan. Ailalți sunt veniți de prin jur. Foarte mulți din familie au plecat în 1920, în România. Un singur unchi, din partea mamei, a ajuns academician al Academiei Române, Ilie Ardelean (1906-1972), medic higienist, membru corespondent al Academiei Române, profesor la Universitatea Buurești”.

Teodor Oltean este numit învățător la Jula. „Dintre elevi, nici unul singur nu vorbea românește. Așa că a trebuit să predau zilnic în limba maghiară, dar zilnic, cel puțin o oră în limba română, ca elevii mei să știe să scrie și să citească românește. La naționalizare. Am salvat crucea ortodoxă de pe pereții clasei și o icoană a Maicii Domnului, tot bizantină. Părintele Sabău a zis: »După 180 de ani își încheie activitatea această școală». Părinții mei au știut de Baba Novac și de Ștefan cel Mare. Pă când am ajuns eu la școală, nu mai știa nimeni nimic. Cred că suntem colonizați din jurul Craiovei, da nu pot dovedi nimic. 1718-1719, Banatul (Bănil) Craiovei a aparținut Imperiului Habsburgic. Atunci om fi venit noi d'acolo, nume românesc, nume de

prin Banatul Craiovei. Până în 1739, pacea de la Passarowitz, a aparținut Banatul Craiovei de Imperiul Habsburgic. Noi suntem rămași. De la Râm ne tragem. Rămâneșre se vorbește, nu românește. Am făcut călătorii prin România. Apăi, am mai fost la Viena, în Graz, Ravena, Roma, Florența, Napoli. În Roma am stat 12 zile, cu parohul bisericii mele. Eu nu-s din Orașul mare, ci din Orașul mic românesc, la părintele Pușcaș. Până în 1886, era orașul Jula împărțit Jula maghiară și la vest, Jula germană. Sigiliile bisericii (arată) din Jula maghiară – orașul mare românesc, Jula germană – orașul mic românesc. Eu n-am unguri în familie, deocamdată. Să duceți vestea tristă, dar adevărată. Deja, nu păstă 25 de ani, acu deja, nu mai sunt români. Structura sufletească a românilor din Ungaria este ceva unguresc. Este rușine să fi român. Este puternic influențat de cultura maghiară. Mă pot exprima frumos în ungurește, pentru că am vocabular bogat în ungurește, însă în limba română vorbesc numai cu fiica și muierea mea acasă.

Legenda de întemeiere a orașului Giula (!?!). „Orașul Jula avea în 1851, 16 000 persoane, dintre care 4000 germani catolici, 4000 români ortodocși, 4 000 reformați maghiari, 4000 maghiari catolici. Cetatea din Jula e construită înainte de domnia lui Matei Corvin. Jula are aspect romano-catolic. Până în 1857,

Jula avea „orașul maghiar”. Orașul maghiar avea un cartier românesc („orașul mare românesc”). Jula germană avea cartier românesc („orașul mic românesc”). Noi zicem nemțeni, pentru ceilalți, șumândeni, locuitorii din „orașul mic românesc”. Locuitorii români din Jula sunt colonizați din jurul Craiovei. Eu sunt Oltean al lui Drag (Drăghici). Nu sunt legende de întemeiere a orașului. Sunt două biserici romano-catolice, una ungurească, alta germană. La aproximativ 1700, o icoană a Maicii Precestii, s-a găsit o icoană în mlaștinile din jurul cetății. De atunci se spune că e Maica Precista din Trestii. Nu se știe originea. La romano-catolici e plină lumea de icoane care plâng. În părțile astea, se unesc Crișul Alb cu Crișul Negru și-naintea unirii lor într-un singur Criș, nivelul solului puțin e ridicat, cam până la 80-100 da metri asupra nivelului mării și acolo s-a construit un castel prima dată, prin secolul al XIV-lea. Prin secolul al XV-lea, prin strădania meșterului italian Mirandola, s-a fortificat. Într-un timp o fost și-n posesia fiului regelui Matiaș Corvin”.

„Trebe știut că cetatea Julei n-a aparținut niciodată Transilvaniei. Otlaca da, și Apateu, însă a aparținut județului Bichiș. Județul Bichiș o fost prima localitate populată și de români, că mai este în județul Bichiș și Chitighazul, dar asta o fost colonizat în secolul al XVIII-lea, însă în Jula, după unele surse, o singură sursă

știut să menționez, pe Evlia Celebi, că orașul Jula să asemănă cu Veneția, că umbă cu puntea. Crișul Alb și Crișul Negru se ramifică în multe locuri. Sigiliul, eu nu l-am văzut. Prin 1500 și ceva, o fi fost prin Jula, o față bisericească care ar fi purtat titlul de Episcop al lenopolei (Ileu și Lipovei. D nu știut. În Jula nu-s urme romane. De la Jula spre nord este un orașel, Vészto-mágor. Acolo găsești niște ruine a unei biserici fostă romano-catolică care s-a construit pe bazele unei biserici bizantine (sunt rămășițe arheologice). Păreții ce-or rămas, cu roz și alb așa ca-n Bulgaria. Nu să neagă că s-a construit biserica asta romano-catolică, dar nici nu să face propagandă. Acela, muzeu. Da și-aci în oraș să găsești niște ruine, Ulița zidarilor (Kőműves utca, Németsváros), în orașul nemțesc, aici, din Jula. Eu am o revistă din 1837, unde scrie. Acuma, doamnă, ce spun eu este în mare parte autentic, nu fantezia mea lucrează. Unele lucruri le-am mai uitat, unele le mai știu prost, că de 40 de ani nu m-a mai (preocupat).

Stema orașului are icoana Maicii Precista (dreapta), în stânga, coroana cu 5 colțuri a baronului Harrukern, fost brutar, care s-a îmbogățit prin alimentarea armatei creștine de sub dominația turcă.

Aici nu mai vorbește nimeni limba română la perfecție. N-avem cultură românească”.

Mihaela Bucin

De ce-i așa? O știe El

Într-o zi, soția mi-a spus că se simte rău și că trebuie să o duc la un consult la Timișoara. Un cunoscut asistent universitar a consultat-o și i-a pus diagnosticul „CANCER”. Eu am murit înaintea ei. Ea nu știa nimic, dar pe fața mea a citit totul.

Nu aveam tren de la Timișoara la Reșița decât seara târziu. Am dus-o în familia unei colege care, înjurându-l pe dr. Mărgineanu că dă diagnostice anapoda, ne-a spus că dacă vrem un diagnostic precis, profesorul

Popescu e cel mai indicat. Seara am mers la Popescu și acesta mi-a spus să nu-mi fac probleme; ea va trebui operată de un medic din Reșița (dr. Columb), competent în asemenea operații.

Operația s-a făcut, dar cu complicații. Lipsa de sânge pentru transfuzie era îngrijorătoare. Seara doctorul părea îngrijorat, și faptul acesta m-a pus pe gânduri. În dimineața următoare soția părea bucurată, dar eu aflasem de apariția unei hepatite. Alt spital, alt doctor etc.

Mircea poate avea nouă ani. Timid, îngrijorat se apropiase de mine întrebându-mă cu o voce stinsă și înecându-și glasul: „Cum e cu mămica?” I-am spus că-i mai bine, dar ochii lui pătrunzători ca și ai vulturului au citit în mine realitatea lucrurilor. Pleca de acasă fără să spună cuiva ceva, se furișea pe lângă portarul spitalului și se așeza sub fereastra unde știa că-i salonul lui mămica. Îl vedeau surorile, o anunțau pe mămica, și acesta la rândul ei venea la geam, îi spunea o vorbă-două de încurajare și-l trimitea acasă.

Situația aceasta se mai complica și cu alte probleme care se iveau în biserică, lucrătură a securității prin uneltele de care dispuneau în biserică. Într-o atmosferă apăsătoare, cu temeri, amenințări etc, inspirat de melancolia și pesimismul lui Mircea, am pus mâna pe hârtie și am scris poezia care conține o întrebare fără răspuns: „De ce-i așa ? O știe El.” Poezia e rodul amenințător și al durerilor mele. Mii de credincioși răspund astăzi la întrebarea: „De ce-i așa?” cu răspunsul pe care-l dă poezia: „O știe El!”

Simion Cure

De ce-i așa? O știe El

„Știm că toate lucrurile
lucrează împreună spre binele
celor ce iubesc pe Dumnezeu.” Romani 8:28

*De ce ades mi-a dat pe cale
Să-ndur dureri și fel de fel,
De ce-s lovit adesea oare?
Eu nu-nțeleg, dar știe El!*

*Când cunoscut-am Adevărul
Și vrut-am să spun despre El,
Silit am fost să tac adesea...
De ce-i așa, o știe El!*

*Din pâinea mea am dat altora
Fără să mă tem că mă înșel.
Răsplata? M-au lovit cu pietre...
De ce-i așa, o știe El!*

*Când m-am luptat cu valul vieții
Și când era s-ajung la țel,
Mă văd cu barca răsturnată...
De ce-i așa, o știe El!*

*Când moartea luptă pe-ndelete
Să rup-al dragostei inel,
Rămân copii sărmani pe drumuri...
De ce-i așa, o știe El!*

*Greu apăsător privesc adesea
Calvarul, crucea și pe Miel;
De ce sunt lacrimi fără vină,
Eu nu-nțeleg, dar știe El!*

*Când mi-am trăit mereu viața
În curății de porumbel,
Stropit am fost cu murdărie.
De ce-i așa, o știe El!*

*Eu nu-nțeleg, dar cred într-una
Și cred cu patimă și zel,
Că multe din ce mi se-ntâmplă
Nu le-nțeleg, dar știe El!*

*Și când ajunge-voi în ceruri,
Cu Domnul, în al Său Castel,
M-oi întreba: Cum de-s acolo?
Răspuns la toate-mi va da El.*

Inventarul îngrijorărilor

Când sunteți chinuți de îngrijorări puteți folosi următoarele sfaturi (unele dintre ele sau toate împreună) pentru a alcătui un „inventar al îngrijorărilor” și a stabili apoi strategia necesară pentru a le contracara.

1. Supuneți-vă unui control medical general.
2. Recunoașteți-vă deschis îngrijorările. Nu fugiți de ele, altfel vor reveni mereu și vă vor chinui. Nu vă neliștiți când e vorba de îngrijorările pe care le aveți. Nu ați face decât să înrăutățiți situația.
3. Notați-vă în tot amănuntul îngrijorările și temerile pe o foaie.
4. Notați și cauzele îngrijorărilor dumneavoastră. Cerceți sursa lor. Există vreo posibilitate de înlăturare a cauzelor sau a surselor de îngrijorare? Ați încercat să le înlăturați?
5. Notați-vă timpul pe care îl cheltuiți zilnic îngrijorându-vă.
6. Alcătuiți o listă din care să reiasă: a) felul în care îngrijorarea v-a ajutat să împiedicați o situație de care v-ați temut; b) felul în care îngrijorarea dumneavoastră a amplificat problema.
7. Când sunteți nervos ori cuprins de teamă, încercați să înlăturați, dacă este posibil, sursele ce vă aplică starea. Țineți-vă departe de ele până când ați învățat să reacționați altfel la ele. De exemplu: Dacă vă neliștiți evenimentele ce au loc la scară mondială, căutați să nu urmăriți atât de multe emisiuni de știri la televizor. Mai bine folosiți timpul pentru a vă relaxa; citiți o carte bună, lucrați în grădină sau mergeți câțiva kilometri cu bicicleta. Evitați stresul și lăsați-vă mai mult timp liber.
8. Evitați orice fel de suprasolicitare – fizică, sufletească sau spirituală. Când sunteți epuizat, greutățile și problemele pot părea supradimensionate.
9. Când sunteți din nou cuprins de îngrijorare, verificați dacă este vorba de ceva ce vă privește direct sau de ceva ce privește, de fapt, pe altcineva. Gândiți-vă că spaimele și îngrijorările noastre sunt uneori temeri mascate cu privire la ce ar putea gândi alții despre noi.
10. Când apare o problemă, confrunțați-vă cu ea și gândiți-vă ce ați putea face împotriva ei. Alcătuiți o listă cu toate rezolvările posibile și alegeți-o pe cea mai bună după părerea dumneavoastră. Dacă sunt de luat decizii mai mici, le puteți lua mai repede. Dacă trebuie luate decizii mai mari, lăsați-vă mai mult timp.

O nouă întrunire creștină pentru tineri micherecheni

În după-masa zilei de sâmbătă, 24 iulie, a avut loc o nouă întrunire a tinerilor creștini din Micherechi. La invitația Bisericii Baptiste ne-am adunat din nou tineri baptiști, penticostali și ortodocși. Întrunirea a avut loc de data aceasta în Biserica baptistă. Programul a fost condus de fratele Aurel Papp. Aici am avut ocazia să auzim predici, îndemnuri, vestite de cei doi păstori: Teofil Tripo (păstorul Bisericii Baptiste) și Durkó Albert (păstorul Bisericii Penticostale nr. 1). Au mai predicat și fratele evangelist Nyári Rudolf și fratele Tiberiu Iuhas de la Adunarea Oastea Domnului. Cuvântul din Biblie a fost citit de la Luca 9:23-24: Cum să-L urmăm pe Isus?

Timpul de predică a fost

împletit și cu timp de laudă și închinare prin cântări, condus de frații Gheorghe Berényi și Petru Bottó.

La sfârșitul acestui program binecuvântat s-a servit și o masă delicioasă, mulțumită dăruirii fratelui bucătar, Gheorghe Martin.

După mâncare, continuând timpul plăcut petrecut împreună, tinerii au mai adus slavă spre lauda Domnului prin cântări comune.

Sper că Domnul ne va ajuta ca să mai facem astfel de întruniri spre slava Domnului.

Tabita Vaida

■ Tinerii vor să fie liberi, pun foarte mare preț pe libertate și au inițiativă. Aș vrea să vă întreb: în relația noastră cu gradele bisericesti – cu episcopii, de exemplu – limbajul nostru trebuie să fie personal, sau trebuie să vorbim de la instituție la instituție?

Vorbiți în numele instituției pe care o reprezentați, dar vorbiți de la om la om. Cel cu care vorbiți reprezintă Biserica, așa că adoptați o atitudine smerită nu pentru a obține un răspuns, ci ca să-l inspire pe el Dumnezeu să vă dea un răspuns. Aceasta depinde și de poziția celui care cere lucrul acesta – de la un profesor, de la un părinte, etc. Poziția ta trebuie să fie smerită, cinstită sub orice chip. Nu există libertate fără o inimă cinstită, ci doar un fel de a te juca cu ziua de astăzi așa cum te-ai jucat și ieri.

Când vă adresați trebuie să cunoașteți și formulele de rigoare: „Înalt Prea Sfințite Părinte” – așa se vorbește de la episcop în sus; dar asta se învață ușor. De pildă: „Înalt Prea Sfințite Stăpâne, venim cu inima smerită să vă întrebăm unele lucruri. Dacă se poate, iertați-ne că v-am deranjat”. Trebuie să știți să faceți introducerea, ca să prindă omul curaj, să-i dai putere de cuvânt. Cuvântul nu este al lui; în parte, este și al tău, pentru că l-ai cerut cu smerenie și sincer.

Doi inși s-au dus la un părinte să-i ceară sfat mântuitor, fiindcă aveau fiecare câte o neputință. După ce au vorbit cu părintele, unul a zis: „I-am spus și m-am eliberat de acea neputință”. Celălalt a zis: „Eu i-am spus, mi-a spus ce să fac, și nu m-am eliberat”. Dar cum i-ai spus? „Părinte, am nevoie de lucru cutare”. „Măi, uite cum am făcut eu: am căzut la picioarele lui, cu fața la pământ, și l-am rugat: »Părinte, am nevoie de lucru cutare«. »Măi, uite cum am făcut eu: am căzut la picioarele lui, cu fața la pământ, și l-am rugat: »Părinte, fă rugăciuni ca să mă izbăvească Dumnezeu de neputința mea«”. Prin urmare, puterea nu e a lui, ci a lui Dumnezeu, și felul tău de a o cere contează. Părintele n-avea nevoie să-ți dea ție

Arhimandrit Arsenie Papacioc

Dialog cu tinerii

sfaturi, ci tu aveai nevoie să le iei. Întotdeauna, dacă te duci să ceri un sfat, nu e o flatare pentru cel la care te duci.

Apoi, trebuie să știți că metanie se face numai la episcopi, nu și la preoți. Și să nu vă închinați; nu se fac închinăciuni decât la icoane. Trebuie să se vadă că sunteți totuși cunoscători.

Așadar, purtați-vă smerit. Dacă cel la care mergeți vă respinge, voi să fiți la fel ca un câine pe care îl gonești și apoi, dacă îl chemi, vine la loc. Asta ca să-l puteți câștiga. Bineînțeles, depinde și pentru ce vă duceți. Eu de multe ori i-am spus episcopului nostru (ÎPS Lucian al Tomisului – n.r.), pentru că i-am fost duhovnic pe vremea când era elev la seminar, să nu țină cont de linguri; acestea sunt cele mai scârboase înaintea lui Dumnezeu. Domnule, prezintă-te cu ce ai tu; nu-ți strica libertatea ca să câștigi bunăvoința cuiva pentru un scop material sau orice alt scop.

Problema divină e o problemă de mare cinste interioară. Au fost sfinți trăitori neștiutori – nici „Tatăl nostru” nu știau – care stăpâneau natura fiindcă erau cinstiți. Și o exemplificare și mai plastică: într-o mănăstire, starețul a văzut un călugăr mergând pe sus și și-a zis: „ăsta are o lucrare”. După ceva timp, l-a văzut mergând pe pământ. Și-a zis: „Să știi că ăsta și-a pierdut lucrarea”. L-a chemat și la întrebare: „Cum te rugai tu înainte?” „Doamne, nu mă milui pe mine, păcătosul, Doamne, nu mă milui pe mine păcătosul. Și m-am scăpat și am zis în biserică, tare, și m-a auzit un părinte și mi-a zis: »Mă, să nu mai zici așa! Zi Doamne miluiește-mă!«, și de-atunci zic așa”. Și starețul i-a zis: „Să zici tot ca înainte”. Adică nu este vorba de știință aici. Acela era sincer, îi plăcea lui Dumnezeu această sfântă simplitate. Oricine ai fi, orice diplome ai ține în buzunarele tale sau în capul tău, dacă inima nu

este cinstită nu acumulezi, și sigur nici libertate nu ai. Credeți voi că dracul e liber? Nu! E cel mai muncit, pentru că nu e în Hristos. Mai mult, e declarat dușmanul lui Hristos. Așa că nu vă temeți de el; e tolerat, nu e o putere. Așadar, nu există libertate decât în adevăr, și adevărul este Hristos, Calea și Viața.

Întâi de toate, în nenorocitul ăsta de moment istoric suntem aglomerati toți. Odată, un episcop care se dusesse într-o vizită canonică i-a întrebat pe cei de-acolo: „Ei, cum merge pe-aici?” „Prost, Prea Sfințite, prost. Acum ați mai venit și Sfinția Voastră...” Deci, toată lumea e aglomerată. În viață trebuie să cunoști și o tactică de luptă – să-ți determini cu precizie poziția ta, a dușmanului cu care lupți, a dușmanului. Fiind întrebat care păcate sunt cele mai primejdioase, Sfântul Antonie spune: „Mândria, lăcomia, curvia – toate acestea sunt”. Dar care este cel mai primejdios dintre ele? „Păcatul care este cel mai aproape de tine, acela este cel mai primejdios”. Prin urmare, avem nevoie să știi distanța, să știi unde să-l lovești. Dacă cineva vrea să mă omoare, nu mă lupt cu cel care i-a poruncit să mă omoare, ci opresc mai întâi mâna care mă lovește, și apoi mă judec cu celălalt.

■ În cazul în care eu merg și cer sfat episcopului, dar neputința mea mă face să-l clevetesc, pentru că sunt tulburat de cele ce mi-a spus, ce să fac?

Dacă te-ai dus să ceri un sfat la un episcop al lui Dumnezeu, răspunsul vine de la Dumnezeu prin acel episcop. Dacă nu ți-a convenit, atunci să știi că pe Dumnezeu l-ai clevetit. Deci duceți-vă ca la omul pe care Dumnezeu îl ține acolo. Nu ne interesează faptele lui; nu ne interesează că bem vin dintr-un pahar de pământ sau de cristal, vinul e tot vin. Harul e har, și nu pentru vrednicie stă el acolo, ci pentru harul pe care i l-a dat Dumnezeu, iar noi la harul acela trebuie să apelăm. Dumneata te duci să ceri un cuvânt de folos, să te salvezi, și mai rău te complici judecându-l. A judeca pe cineva, cu atât mai mult un cleric și cu atât mai mult un arhiereu, este foarte grav, pentru că acest arhiereu câte lucruri binecuvântează și salvează?! Îmi pare rău că sunteți stăpâniți de această temere față de mai-mari.

■ Credeți că fiecare om are o jumătate a lui?

Asta este o expresie care mie nu mi-a plăcut. Nu e o jumătate a ta, ci un tot al tău; tu ești tot, ea e tot. Nu există grad de rudenie între soț și soție, pentru că ei sunt una. Dumneavoastră ați văzut steaua lui David, evreiască: sunt două triunghiuri echilaterale suprapuse. Ea e făcută de David, care era omul lui Dumnezeu, și ea reprezintă ființa omenească, care are calitatea calităților în creația lui Dumnezeu: chip și asemănare cu El. Și de aceea l-a făcut pe om întâi ca un triunghi echilateral, cu baza în sus, pentru că omul e tare în putere, apoi un triunghi echilateral cu baza în jos, care simbo-

lizează femeia. Nu există „jumătatea mea”. E o expresie spusă la un pahar de vin; la o sticlă de vin, pardon – ca să nu zic la un butoi chiar.

■ El se întreba dacă există o anume fată pentru el, rânduită de Dumnezeu.

Se întâmplă în așa fel o întâlnire, că nu te mai oprește nimic. Dar e prematur să aveți de acum astfel de preocupări, pentru că încă sunteți studenți și aveți alte treburi. Însă dragii mei, pentru preoția de mâine, cu orice chip trebuie să găsiți o femeie care să vă ajute mai mult decât oricine. Trebuie să fie și instruită, pentru că foarte multe fete o întreabă pe preoteasă anumite întimități femeiești, mai repede decât pe preot.

Floarea stă în glastră; băiatul trebuie să umble să și-o aleagă. Fata nu trebuie să bată cărările băiatului, ci băiatul să dea peste ea. Și apoi, voi trebuie mai întâi de toate să știți să prețuiți femeia foarte mult. Ea este o creație a lui Dumnezeu extraordinară. Vă dați seama ce putere are o femeie să te scoată dintr-o stare amărită. Faptul că un bărbat știe că acasă are parte de o iubire desăvârșită îl face să muncească, să câștige războaiele, să-și rezolve problemele.

Să știți că femeia nu gândește simplu. Chiar dacă nu e învățată, ea are o putere de pătrundere deosebită și e mult mai realistă decât un bărbat. Ea are încă de astăzi un sentiment pentru ziua de mâine. Însă noi discutăm, raționalizăm niște lucruri, dar în iubire nu este nimic rațional.

Acum, vă pun și eu o întrebare: v-au folosit cele ce v-am spus?

(Din volumul, *Duhovnici români în dialog cu tinerii*, Ed. Bizantină, București)

Coriștii micherecheni invitați la Făget

Duminică, în data de 23 august, corul Adunării Oastea Domnului din Micherechi va pleca într-o excursie la Făget, pentru a participa la un festival folcloric organizat în împrejurimile orașului. Pe lângă acest festival, coriștii vor vizita și unele mănăstiri din zona respectivă, făcând un popas și la Catedrala Mitropolitană din Timișoara.

Despre reușita evenimentului vă vom relata într-un număr viitor.

T. I.

Curiozități din istoria gastronomiei

În jurul anului 300 î. Chr. în Grecia apare caisa din Asia
În secolul al VII-lea în Spania se cultivă măslini și spanac
În anul 1493 portocala din Spania ajunge în America (adu-
să de Cristofor Columbus)
În jurul anului 1519 în Europa se cunoaște curcanul adus
din Mexico
În anul 1550 exploratori italieni aduc în Europa pătlăgeaua
(roșie)
În anul 1559 la curtea franceză încep să mănânce cu fur-
culiță
În anul 1609 din China ceaiul ajunge în Europa
În anul 1624 și în Europa se consumă ciocolată și fragi (din
America)
În anul 1650 se deschide în Anglia prima cafenea
În anul 1752 se pregătește primul sandwich în Franța (după
contele Sandwich)
În anul 1809 apare prima conservă, preparată de francezul
N. Appert
În anul 1840 în Anglia se propagă moda de a bea ceai
după masă
În anul 1851 în S.U.A. apare primul vagon frigorifer
În anul 1868 funcționează primul vagon-restaurant în
S.U.A.
În anul 1880 se propagă la piață primele conserve de car-
ne, de fructe
În anul 1890 se cunosc în S.U.A. primele bufete și autoser-
viri
În anul 1908 se consumă în America primul ceai cu filtru

A. C.

Ce răspundeți: Da sau Nu?

1. Denumirea figurilor urmează în ordinea alfabetică?

Da
Nu

2. Acești actori au jucat în filmul Casablanca?

Bogart	Bergman
Lorre	Greenstreet

Da
Nu

3. Litera inițială a capitalelor este M?

Spania	Nicaragua
Rusia	Filipine

Da
Nu

4. Literele acestea înseamnă mașinile din Europa?

Da
Nu

5. Aceste state se găsesc pe malul Oceanului Atlantic?

Texas	New York
Virginia	Maine

Da
Nu

6. Cuvintele aceste sunt articole hotărâte?

il	the
der	el

Da
Nu

7. În anii aceștia Jocurile Olimpice au fost în SUA?

1904	1932
1984	1996

Da
Nu

8. Toți au fost copiii lui Iacov?

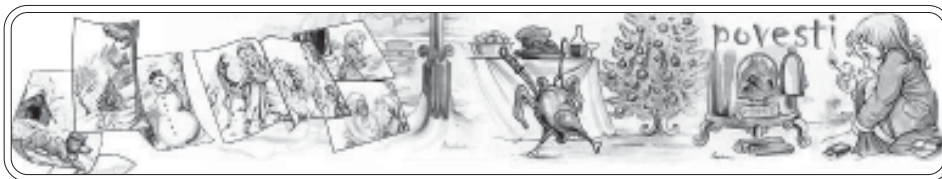
Ruben	Iosif
Levi	Samuel

Da
Nu

Rezolvare:

Ana Crișan

1. Nu (cerc, dreptunghi, triunghi, hexagon)
2. Da
3. Da (Madrid, Moscova, Managua, Manila)
4. Nu (Germania, Anglia, Spania, Brazilia)
5. Nu (Texas nu)
6. Da (în l. italiană, germană, engleză, spaniolă)
7. Da (St. Louis, Los Angeles, Los Angeles, Atlanta)
8. Nu (Samuel a fost fiul lui Ielcana)

Cocoșatul de la Notre-Dame

Capitolul 7
PREA TÂRZIU (II)

O mână zbârcită, cu de-
gete rășchirate, se ivi pe fe-
reastra cămăruței. Degetele
osoase se încleștară pe bra-
țul Esmeraldei ca fiarele în
care erau cetluiți ocnașii.

Esmeralda se strădui za-
darnic să scape din strânsoa-
rea bătrânei care strigă:

– Blestemato! Hoată de
copii ce ești! Dă-mi fata îna-
poi! Ce-ai făcut cu ea? Ia
uită-te aici, asta-i tot ce mi-
a mai rămas de la ea – un
pantofior. Bătrâna ridică un
condur trandafirii și-l arătă
în cadrul ferestrei.

Fata se uită la el,
nevenindu-i să-și creadă
ochilor. Deschise punga
de mătase pe care o purta
legată la gât și dădu la ivea-
lă perechea pantofiorului.
Bătrâna se uită la el și abia
mai avu puterea să îngaime:

– Fetița mea! După atâta
amar de vreme, mi-am gă-
sit fetița!

Deodată, câțiva soldați se
iviră în piață, mărșăluind ca
la paradă.

– Măicuță, scapă-mă! O
rugă Esmeralda pe bătrână.
Vor să mă spânzure!

Însă înainte ca pustnica
să-și poată spune trista și
cumplita poveste, soldații o
înhățară pe tânără târând-o
spre spânzurătoare.

Quasimodo căutase toa-
tă noaptea prin catedrală,
doar-doar o găsi-o pe Esme-
ralda. Deodată îl văzu pe
Frollo urcând scările ce du-
ceau spre turnul nordic, de

unde se putea cuprinde cu
ochii Place de Grève. Clo-
potarul se luă după el pe
furiș. Aplecat deasupra ba-
lustradei balconului, preotul
își aținti privirile asupra spân-
zurătorii. Era la ora răsăritu-
lui, iar piața era aproape
pustie. Singura mișcare ce se
vedea era cea a unui grup
de soldați adunați în jurul
unei siluete fragile și
punându-i ștreangul de gât.
Cuprins de groază, Quasi-

modo o recunosc pe Es-
meralda. Apoi îl văzu zâm-
bind pe Frollo și înțelese că
era surăsul unui om care-și
pierduse mințile.

Pradă celei mai negre fu-
rii, clopotarul se repezi asu-
pra preotului și-l prăvăli peste
balcon. Frollo spintecă ae-
rul ca o ghiulea și se strivi
de caldarâm. Ouasimodo
își întoarse ochii spre spân-
zurătoare, cu lacrimile
șiroindu-i pe obraji. De data
asta era prea târziu...

Cocoșatul cel pocit dis-
păru în aceeași zi și nimeni
nu-l mai văzu vreodată.
Pierre Gringoire se puse din
nou pe scris, iar căpitanul
Phoebus se însură și-și înte-
meie o familie. Într-o bună
zi, câțiva străjeri ai închisorii
se duseră la groapa comu-
nă de la marginea orașului,
unde erau azvârlite trupuri-
le criminalilor. Ajunși aco-
lo, dădură peste Quasimo-
do, zăcând alături de corpul
fără viață al Esmeraldei.

Clopotarul de la Notre-
Dame se stinsese de inimă
rea.

(Prelucrare după V. Hugo)
SFÂRȘIT

18 secrete ale tinereții și frumuseții

1. Trezirea „lină”

În loc să săriți din pat imediat ce a sunat deșteptătorul, permiteți-vă să vă răsfățați vreo trei minute. Întindeți-vă și respirați profund: astfel vă veți elibera trupul de stresul matinal și veți normaliza circulația sanguină.

2. Citricele elimină depunerile

Citricele facilitează arderea grăsimilor din organism. Amestecați sucul a patru portocale sau grepfruituri și a două lămâi cu doi litri de apă minerală. Beți acest cocktail în cursul zilei și re-

zultatele nu vor întârzia să apară.

3. Anghinare pentru sănătate

Aproape 80% din anghinare îl constituie polizaharida insulină, care se disociază ușor. Anghinarea ames-

tecată cu ulei și ou are efecte benefice asupra organismului.

4. Peeling pentru o piele mai frumoasă

Vă recomandăm să faceți săptămânal un peeling pe întregul corp, pentru a îndepărta celulele moarte ale pielii; pentru aceasta folosiți creme speciale.

5. Săriți cât mai mult

Este verificat faptul că persoanele care fac zilnic sărituri, timp de 10 minute, pe arcurile unei mini-trambuline, își vor întări mușchii picioarelor și pe cei fesieri.

6. Băi curative

Băile de abur la care adăugăm flori de mușetel, deschid porii, ușurând îndepărtarea punctelor negre. Mai mult, aceste băi vor conferi feței dumneavoastră o culoare plăcută.

7. Picioarele obosite pot fi răsfățate

Masați-vă picioarele cu ajutorul unor mingi de tenis sau faceți un masaj al tălpiilor și veți simți îndată un surplus de energie.

8. Expuneți-vă cu regularitate la soare

Pentru ca sistemul osos al organismului să asimileze vitamina D, atât de necesară, este nevoie de lumina soarelui. De aceea, vă recomandăm să faceți plimbări lungi în zilele însorite.

9. Mâncați zilnic câte un măr

Conform cercetărilor francezi, merele conțin pec-

tină care, în intestin, se combină cu colesterolul și îl elimină din organism. Pectinele din măr leagă produsele nocive care se formează ca rezultat al proceselor inflamatorii sau al tulburării procesului digestiv din intestin.

10. Rămâneți între patru ochi cu voi înșivă

Pentru a vă menține în formă, există o modalitate verificată: zilnic, timp de 20 de minute, străduiți-vă să vă detașați de probleme.

11. Zâmbiți mai des

Râsul nu numai că prelungește viața, dar contribuie și la întărirea sistemului nervos.

12. Beți în fiecare zi doi litri de lichide

Pentru ca epiderma să primească din interior umiditatea necesară, beți zilnic câte doi litri de lichid. Se recomandă ceaiurile de plante și sucurile de fructe, apă minerală.

13. Fitness la telefon

Un mod simplu, dar efi-

cient, de activizare a circulației sanguine este acela de a vorbi la telefon, însă stând în picioare. Această metodă este extrem de utilă și pentru menținerea siluetei.

14. Mini-somnul din timpul zilei

Astfel veți putea să vă încălziți rapid bateriile cu o cantitate suficient de mare de energie. Închideți ochii, acoperiți-i cu palmele și respirați profund de 10-15 ori.

15. Dimineata dușuri alternante

Pentru a fi vioaie toată ziua, faceți dușuri alternante (calde-reci), apoi masați-vă bine corpul cu un prosop aspru sau cu o mănășă din burete natural.

16. O gândire pozitivă

Omul trăiește așa cum gândește. Dacă în fiecare zi sunteți siguri de succes, atunci îl veți obține cu siguranță.

17. Aroma de lămâie stimulează puterea de concentrare

Uleiurile volatile ale lămâiului stimulează activitatea cerebrală. Pentru aceasta, păstrați în casă, pe o farfurioară, câteva coji de lămâie.

18. Meditație pentru dobândirea siguranței de sine

Un exercițiu care ajută la înlăturarea complexelor: în poziție șezând, încrucișați brațele pe piept și inspirați profund timp de trei minute.

Ioan Slavici

Pe la școli (fragment)

Va fi fost prin anul 1854, când am început să umblu la școala din fața bisericii. Hotărât știu că, atât atunci, cât și mai târziu, timp îndelungat după-aceea, învățător era Avram Voștinar, cântărețul bisericii și vânător vestit, pe care nu mi-l pot închipui decât cu „joarda” în mână, fie arătându-ne slovele pe tăblii, fie pișcând mai pe unul, mai pe altul dintre cei neastâmpărați.

Am sfârșit „bucfarul” și am ajuns să citesc din ceaslov, când a fost introdus și-n școala noastră abecedarul cu litere.

Tot cam pe atunci au fost introduse și „penițele”, noi însă după-aceea ne foloseam mai mult penele de gâscă, pe care ni le tăia „jupânul” învățător din cinci pene una pentru cel ce i le aducea. Una din marile bucurii ale noastre era să căutăm pe-ntinsul imaș, de la marginea satului, penele aruncate de găște pe la sfârșitul primăverii. Bune erau numai cele dintâi patru din fiecare aripă, cele mai bune a doua și a treia.

Văzându-le deci de la mari depărtări, porneam cu toții pe-ntrecute la ele, și fericit era cel ce ajungea mai curând decât ceilalți mai ales dacă pana era din cele mai bune. Eu am rămas până-n ziua de azi cu păcatul că nu pot să scriu decât cu pană de gâscă tăiată de mine însumi, și mi se pare mai bună, dacă tot eu am și găsit-o. Mai era, pe lângă jupânul învățător, și meșterul care îi tunde pe școlari, iar pentru osteneala aceasta primea de la fiecare dintre cei tunși câte zece oau.

După ce am învățat literele, scriam numai cu litere, ceea ce era foarte greu, căci slove erau mai multe decât litere și se scria mai ușor cu ele. Sunt adică-n limba noastră și sunete, pentru care aveam slove, dar nu și litere.

Carne de citire cu litere nu aveam atunci. Citeam deocamdată tot din ceaslov și-n cele din urmă din psaltire.

Fiind vorba să intru în gimnaziul călugărilor minoriți din Arad, care nu țineau seamă dacă știu ori nu să citească apostolul și să cântă imnosul nici dacă cunosc ori nu operele lui Moise Bota și cele adunate-n „Mugurul”, am trecut la școala catolică, al căreia învățător a primit sarcina de a mă pregăti – ca „privatist” – pentru examenul de primire.

Limba maghiară o învățasem jucându-mă cu copiii vecinilor. Era însă-n timpul Beamterilor, și trebuia să-nvăț și nemțește. Luam deci lecții particulare de la învățătorul catolic, un șvab, vânător tot atât de pasionat ca jupânul Avram Voștinar. La patru, după ce școlarii ceilalți plecau acasă, el îmi dădea lecție de ici până colo mă-ncuia în școală și pleca la vânătoare, iar la întoarcere mă examina și era de mare strășnicie când se-ntâmpla să se întoarcă de la vânătoare cu traista goală...

(Din volumul *Lumea prin care am trecut*)

Au luat sfârșit examenele de admitere

Examenele de admitere ale anului 2004 s-au terminat. Mii de absolvenți de liceu au participat la examenele scrise și orale pentru a intra la universități sau la școli superioare. Majoritatea absolvenților s-au prezentat la Facultatea de Administrație Publică din Budapesta, la Universitatea de Științe Juridice din Seghedin și la Universitatea de Studii Economice din Budapesta.

Am stat de vorbă cu Ildico Ianc, care a terminat la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Giula și va continua la Universitatea de Studii Economice din Budapesta.

„A fost greu să mă decid unde să învăț mai departe. Aveam mai multe planuri, dar în primul îmi doresc să devin economist. A fost un timp greu pentru mine până m-am pregătit. Aveam foarte mult de citit și apoi bineînțeles, trebuia să și rețin ceea ce am citit. După ba-

calaureat am avut ceva idei cam ce va fi examenul de admitere. Chiar și în timpul studiului eram foarte emoționată. Am plecat înainte cu o zi la Budapesta ca nu cumva în ziua respectivă să întârzie din ceva cauză. Însă a fost cu totul altfel decât m-am așteptat.

Am avut examen în scris care a fost foarte greu. Era o severitate foarte mare în sala unde am dat examenul. După intrarea în sală nu aveam voie să discutăm

absolut nimic. A fost dată ora fixă pe când trebuie să terminăm. Când am privit testul, pe moment toate le-am uitat. Au trecut câteva minute după care m-am concentrat la exercițiile date. Când am ieșit din sală nu eram convinsă că am reușit. Timpul așteptării a trecut foarte greu. Am așteptat aproape trei săptămâni ca să știu dacă am reușit. În sfârșit, sunt bucurioasă și mulțumită că voi studia la universitatea mult dorită. Sper că îmi va plăcea viața din capitala țării și mă voi simți bine. Mi-am înaintat dosarul ca să primesc loc la căminul universității dar fiindcă sunt mulți studenți care vor și ei să stea în cămin, poate că va trebui să-mi caut chirie.” -I-

DIN ISTORIA JOCURILOR OLIMPICE (II)

ROMA 1960

Cu toate că aspirase de mai multe ori la onoarea de a găzdui JO, Cetatea Eternă și-a atins obiectivul abia în 1960. Italienii au reușit să creeze o atmosferă deosebită prin punerea în valoare a vestigiilor antice. Pentru prima dată, întrecerile au fost televizate. Iolanda Balaș, supranumită de gazde „la grande bionda”, a uluit întreaga asistență. În premieră, în întrecerile olimpice de atletism, a fost intonat imnul României. Memorabilă a fost și proba feminină de disc, unde Lia Manoliu, aflată pe locul doi până la ultima încercare, a fost întrecută, atunci când nimeni nu se mai aștepta, de Tamara Press. La lupte greco-romane, Dumitru Pârvolescu a cucerit o medalie de aur, Ion Cernea un argint, iar Ion Țăranu un bronz.

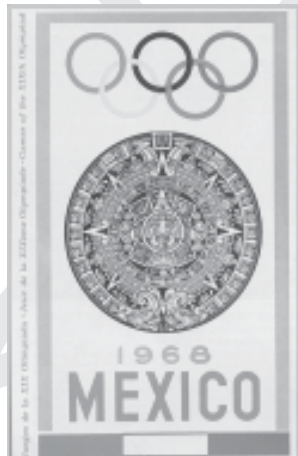
TOKYO 1964

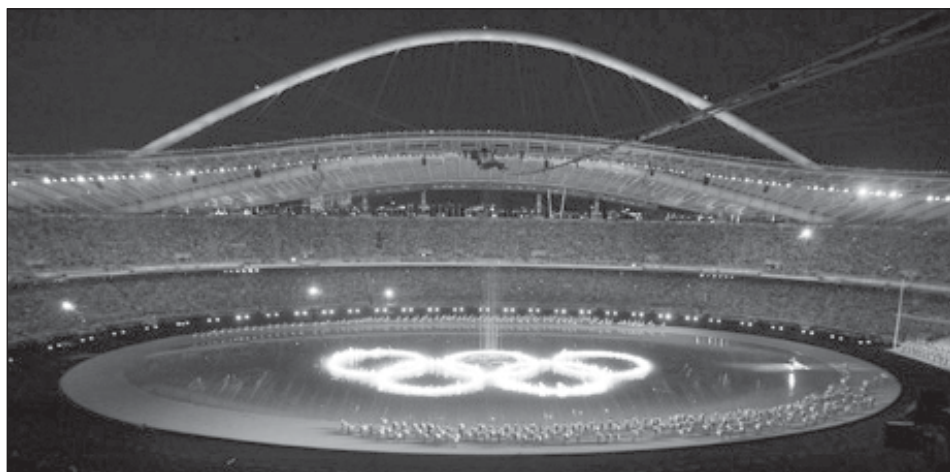
Ediția din 1964 a fost una plină de inedit, având în vedere că pentru prima dată Olimpiada era organizată în Extremul Orient, în Japonia, țară cu o veche cultură și civilizație. Pe ultima parte a traseului flacăra olimpică este purtată de Yoshinari Sakai, atlet născut în aceeași zi în care orașul Hiroshima a fost șters de pe

fața pământului de bomba atomică. Atletismul a fost singurul sport în care românii au cucerit medalii de aur. Pe cât de așteptată și sigură era victoria Iolande Balaș, pe atât de neprevăzută a fost aruncarea de 60,54 m a Mihaelei Peneș, care a provocat o adevărată derută printre celelalte concurențe. Plecată la Tokyo mai mult ca să învețe din experiența celor mai bune sulitașe de pe glob, Mihaela Peneș a furnizat una dintre cele mai mari surprize ale Jocurilor, devenind campioană olimpică la numai 17 ani. Printre protagoniste s-a aflat iar Lia Manoliu, câștigătoare a medaliei de bronz.

MEXICO 1968

Decizia ca Ciudad de Mexico să fie gazdă Olimpiadei stârnise o serie de controverse în lumea medicală, pentru că întrecerile aveau să se desfășoare la peste 2.000 de metri altitudine. Organizatorii au făcut mari eforturi financiare, numai construcția și amenajarea bazelor sportive costând peste 175 de milioane de dolari, o sumă amețitoare pentru vremurile respective. La atletism, americanul Bob

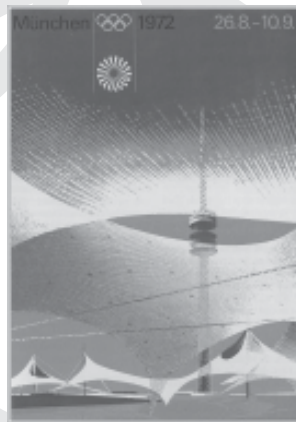
Jocurile olimpice la ele acasă

Beamon a înregistrat un nou record la săritura în lungime, 8,90 m, rămas în picioare o lungă perioadă de timp, iar româncele Viorica Viscopoleanu (cu un nou record mondial și olimpic) și Lia Manoliu (prezentă pentru a cincea oară la JO) au devenit campioane olimpice. Mihaela Peneș, în luptă cu atlete renumite, a cucerit medalia de argint la proba de aruncare a sulitei. Sportivii români au mai fost în top la kaiac-canoe, unde a strălucit Ivan Patzaichin, la scrimă Ionel Drâmba cucerind aurul.

MÜNCHEN 1972

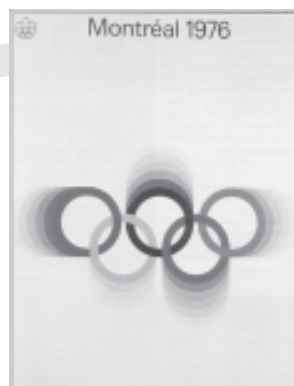
Manifestarea olimpică din 1972 s-a bucurat de o participare deosebit de numeroasă și de condiții excelente. Majoritatea întrecerilor au fost găzduite de complexul sportiv de la Oberwiesenthal, acolo unde au lucrat și circa 300 de constructori români. Înotătorul american Mark Spitz a realizat o performanță incredibilă câștigând 7 medalii de aur. Steaua mediatică a întrecerii a fost însă gim-

nasta sovietică Olga Korbut. La kaiac-canoe, Ivan Patzaichin și-a făcut și de această dată „norma”, cucerind un titlu olimpic la 1.000 m. La atletism, un succes de prestigiu (medalie de argint) a obținut Argentina Menis, la aruncarea discului. Grupul de luptători a constituit însă nucleul forte al delegației românești: la greco-romane Gheorghe Berceanu (categ. 48 kg) și Nicolae

Martinescu (categ. peste 100 kg) au devenit campioni olimpici. Ca și în urmă cu 4 ani, echipa feminină de floretă (Ana Ene-Pascu, Ecaterina Stahl, Olga Szabo și Ileana Gyulai) a cucerit medalia de bronz.

MONTREAL 1976

Aprinderea flăcării olimpice a fost inedită. Purtată de tineri sportivi greci, flacăra a ajuns la Atena, pe stadionul unde s-au desfășurat întrecerile primei ediții a JO moderne din anul 1896. De aici, printr-un sistem special de raze laser, a fost transmisă, via satelit, direct în Canada, aprinzându-se într-un creuzet construit anume pentru această ceremonie. Montreal 1976 a fost „Olimpiada Nadiei”. Cu cele 27 de medalii cucerite, România s-a clasat pentru prima oară printre primele 10 națiuni ale lumii. Trei din cele patru medalii de aur obținute la această ediție a JO de către delegația română au fost cucerite de Nadia. De altfel, gimnastica feminină înregistrează la Montreal un palmares incredibil: 7 medalii (3 de aur, 2 de argint și 2 de bronz). Echipa compusă din Nadia Comăneci, Teodora Ungureanu, Mariana Constantin, Anca Grigoraș, Gabriela Trușcă și Georgeta Gabor s-a clasat pentru prima oară pe locul al II-lea. La masculin, Dan Grecu a câștigat medalia de bronz în proba de inele. Românii au mai cucerit medalii la kaiac-canoe, lupte sau scrimă. De asemenea, handbaliștii au ajuns în finala competiției, pe care au pierdut-o însă în fața URSS.

(Continuare în pag. a 11-a)

Deschidere festivă la Atena

DIN ISTORIA JOCURILOR OLIMPICE (II)

MOSCOVA 1980

Când CIO a acordat organizarea JO din 1980 orașului Moscova, a urmărit diminuarea tensiunilor politice dintre "est" și "vest". Prezența sovietică în Afganistan a determinat o serie de țări occidentale să boicoteze competiția, acestea refuzând să-și trimită sportivi în capitala URSS. Chiar dacă numărul sportivilor și al națiunilor participante a fost mai mic decât la ultimele ediții ale JO, a crescut în schimb valoarea performanțelor, depășindu-se 73 de recorduri olimpice. Delegația României a obținut 25 medalii, dintre care 6 de aur. Vedeta competiției a fost din nou Nadia Comăneci. Kaiacul, tirul și luptele au fost punctele forte ale românilor, iar canotajul, revelația acestei ediții. Sanda Toma a câștigat proba de simplu, deși nu făcea canotaj decât de trei ani.

LOS ANGELES 1984

România a fost singura țară din blocul comunist care a participat, celelalte boicotând întrecerile din California, ca replică la absența americanilor și a aliaților lor de la Olimpiada de la Moscova. Doar 9 atleți din România au fost prezenți la Los Angeles. 8 dintre aceștia au realizat cea mai bună performanță a atletismului românesc din istoria participărilor la JO, câștigând în total 10 medalii.

Doina Melinte, Maricica Puică sau Anișoara Cușmir-Stanciu sunt nume care nu mai au nevoie de prezentare. Și canotajul feminin a scris istorie, româncele cucerind 5 din cele 6 titluri olimpice feminine. Nici halterofilii nu s-au lăsat mai prejos. Dintre cei 10 sportivi intrați în concurs, 8 au câștigat medalii. Nicu Vlad nu numai că a luat aurul, dar a doborât și trei recorduri olimpice. La kaiac-canoe, Ivan Patzaichin, pentru a cincea oară participant la JO, a cucerit în echipaj cu Toma Simionov, două medalii. De altfel, bilanțul înregistrat de sportivii români la competiția din California constituie cel mai bun rezultat din istoria participărilor la JO: 53 de medalii (20 de aur, 16 de argint și 17 de bronz), România s-a situat pe locul 2 pe națiuni.

SEUL 1988

România a avut o delegație mică față de alte ediții ale Jocurilor, doar 62 de sportivi care au concurat la numai 10 sporturi. Cu toate acestea, s-au obținut 24 medalii, dintre care 7 de aur. Gimnastica s-a aflat din nou la înălțime. Daniela Silivaș

Deschidere festivă la Atena

a cucerit 3 medalii de aur, două de argint și una de bronz. La tir, Sorin Babii a devenit campion olimpic în proba de pistol liber, confirmând tradiția. Sorin Babii este al cincilea campion olimpic la tir după Iosif Sârbu (1952), Ștefan Petrescu (1956), Ion Dumitrescu (1960) și Corneliu Ion (1980).

BARCELONA 1992

Olimpiada s-a desfășurat în orașul de reședință al președintelui de atunci al CIO, Juan Antonio Samaranch. În urma ultimelor evenimente politice de pe glob, URSS s-a prezentat sub numele de Comunitatea Statelor Independente, Africa de Sud a revenit după abolirea aparteidului, iar Germania a

Deschidere festivă la Atena

participat cu o singură delegație, după căderea Zidului Berlinului. Sportivii români au cucerit în Spania 4 medalii de aur: două la canotaj și două la gimnastică, în timp ce singura medalie de argint de la atletism a fost obținută de Alina Astafei. Lavinia Miloșovici a fost vedeta delegației României, cu cele 4 medalii obținute, două de aur, una de argint cu echipa și una de bronz la individual compus. Medalii

de bronz au obținut și Leonard Doroftei, la box, dar și Sorin Babii, la tir.

ATLANTA 1996

Centenarul Jocurilor Olimpice moderne. Întrecerile s-au desfășurat pe cele mai moderne baze sportive din lume, iar capacitatea "Satului Olimpic" (15.000 de locuri) a fost cea mai mare din istoria JO. România a participat la Atlanta cu o delegație de 168 de sportivi. Canotajul și gimnastica

și-au făcut din nou datoria, iar floreta feminină a obținut cel mai bun rezultat din istoria participării la întrecerile olimpice: Laura Badea a devenit campioană olimpică, iar echipa s-a clasat pe locul al doilea.

SYDNEY 2000

Gimnastica s-a aflat din nou în prim-plan la Sydney. La feminin, echipa României s-a clasat pe primul loc. La individual compus, podiumul a fost monopolizat de românce. Pentru prima dată în istoria gimnasticii masculine, un român devine campion olimpic: Marius Urzică la cal cu mănere. Canotajul a adus delegației românești încă trei medalii de aur, iar la înot, Diana Mocanu a cucerit în premieră pentru natația românească două medalii de aur. Campioni olimpici au devenit și Gabriela Szabo și Mihai Covaliu.

ATENA 2004

Itinerarii culturale (5)

Anton Pann

(1796–1854)

„S-au dus toți, s-au dus cu toate pe o cale ne-nturnată.
S-a dus Pann, finul Pepelei, cel isteț ca un proverb.”

(M. Eminescu: Epigonii)

S-a dus într-adevăr omul, dar a rămas opera menită să dăinuie tuturor timpurilor. Nu se știe cu exactitate anul nașterii lui Anton Pann (1796/1797). Sigur este că s-a născut la Sliven, un orașel din Bulgaria, iar numele său a fost Antonio Pantoleon Petroveanu, devenit prin abreviere – Anton Pann. Unii biografi au afirmat că ar fi bulgar, dar G. Călinescu propune ipoteza că ar fi fost cutovlah din sudul Dunării, fapt ce explică cunoașterea limbii române.

Vorbea turcește, grecește, rusește, românește, dar nu cunoștea limbile de circulație care i-ar fi deschis alte oportunități, fapt recunoscut chiar de scriitor: „În anii cruzimii mele, de ar fi fost școli ca acum și de învățam vreo limbă de cele lăudate, nu era să mă joc cu astfel de lucruri mici...” (Ilie Dan – Anton Pann, Ed. Albatros, București, 1989, pag. 20).

De mic copil a rămas orfan și a pribegit cu mama sa o vreme la Chișinău, apoi din 1812 s-a stabilit la București. Având un glas deosebit de frumos, a devenit cântăreț la biserica Sfinților din București. A învățat să citească după psaltire la cineva care avea și o tipografie, însușindu-și repede meseria pe care a practicat-o de-a lungul vieții.

În 1821 a fost psalt la biserica din Șcheii Brașovului, moment decisiv în formarea sa prin acest popas transilvănean. Aici l-a cunoscut pe Ion Barac, intelectual împătimit de stimularea literaturii naționale și proto-popul Ion Popazu (unchiul lui Titu Maiorescu). În acest centru cultural a cunoscut personalități ale vremii, publicații, cărți de circulație europeană, calendare tipărite la Buda, Sibiu și Brașov, care îi vor deschide alte drumuri, îi vor lărgi orizontul și îi vor stimula activitatea viitoare. Semn că a fost prețuit, Muzeul Școlii Românești din Șcheii Brașovului amintește de popasurile repetate ale marelui povestitor de la care s-au păstrat cărți, documente. Școala veche, dar

mai ales băncile din sala de clasă, îi eternizează numele. Există și o casă memorială la Râmnicu-Vâlcea, cât și multe orașe transilvănene care au dat nume străzilor. Ținta lui era tipărirea cărților și conștiința că prin scris și tipar se realizează o operă națională, de ridicare a poporului prin cultură și ținută morală. Iar din 1826 s-a stabilit la Râmnicu-Vâlcea unde și-a desfășurat activitatea de scriitor, muzician, folclorist și tipograf. Deși a fost o fire nestatornică, ducând o viață aventuroasă, era pasionat de lumea cărților. Din 1843 a devenit proprietarul unei tipografii. Aici tipărea cărți bisericești, muzică liturgică, dar și cărți laice. A cules și prelucrat creații populare, trecând apoi la creații originale.

În 1854 s-a încheiat destinul său biografic, dar începea destinul literar pentru că opera sa a trecut în eternitate: *Carte de gramatică*, 1837, *Fabule și istorioare*, 1841, *Povestea vorbei*, 1847, *Năzdrăvăniile lui Nastratin Hoge*, 1853.

Ce a urmărit, de fapt, Anton Pann? Mai întâi să redescopere gândirea primară a înaintașilor și să o redea lumii în toată splendoarea și strălucirea ei prin cuvântul scris, iar în al doilea rând să transmită o învățătură, o maximă, o îndrumare.

Anton Pann rămâne mai mult o glorie postumă. A fost ignorat în timpul vieții și considerat un simplu autor popular, modest autor de prelucrări și versificări, din tipărirea cărora să-și înlesnească traiul. Și dintre con-

temporanii săi, puțini i-au înțeles strădania.

El și-a pus talentul în serviciul luminării poporului prin învățătura morală infiltrată fie cu vorba de duh ori proverbul și zicătoarea. A găsit oportunitatea să se autodepășească. Exponent al folclorului orașenesc al Bucureștilor, Anton Pann a fost cel mai credincios slujitor al cititorilor săi, care la rândul lor erau propagatorii acestui folclor. Publicul cititor era alcătuit din târgoveți, meseriași, negustori, profesori, învățători, dascăli de biserică, mici boieri ducând o viață care tindea să se adapteze formelor moderne. De abia după moartea sa, căldura cu care poporul l-a considerat ca pe unul dintre cei mai aleși ai lui, ca o expresie a înțelepciunii și istețimii, ca unul dintre cei mai vii mânduitori ai graiului românesc, l-a impus pe Anton Pann atenției admirative a literaților noștri. Așa l-a iubit D. Bolintineanu, l-a prețuit Vasile Alecsandri, l-a acceptat I. L. Caragiale, l-a nemurit Eminescu în „Epigonii”.

A. Pann a fost așezat la loc de cinste în literatura română, în familia marilor povestitori: I. Neculce, C. Negruzzi, V. Alecsandri, I. L. Caragiale, M. Sadoveanu. A. Pann a fost considerat ca un descoperitor al filonului oriental – balcanic pentru literatura noastră. I-au urmat apoi I. L. Caragiale cu *Hanul lui Mânjoală* și *Kir lanulea*, Mateiu Caragiale cu *Craii de la curtea veche*. Și pentru că veni vorba de Dobrogea, acest ținut a fost descoperit de pictori și scriitori o per a pământ pe care culorile acestui orient al nostru apar mai vii decât oriunde. Ion Pillat, V. Voiculescu au cântat peisajul aprins al Dobrogei. Ion Barbu scrie un ciclu de poeme *Isarlâk*, revendicându-și o filiație „antonpannescă” prin evocarea lui Nastratin Hoge. Lucian Blaga în piesa *Anton Pann* restabilește cumpăna reinviindu-l pe Anton Pann brașoveanul. „Finul Pepelei” a redevenit pentru noi o autentică și strălucită expresie

sie a duhului nostru popular.

Astăzi a ajuns să fie mai mult decât un scriitor citit cu delectare, mai mult decât un izvor de inspirație pentru o literatură de viu colorit, pentru poezia unei anumite epoci și a unei atmosfere locale: aceea a zonei mediteraniene a țării noastre, situată pe șesurile coborând spre Dunăre și având în inima ei Bucureștiul. O bună parte a criticii literare a considerat un mod aparte al lui Anton Pann de a concepe literatura și anume genul „antonpannesc”. Așa l-a văzut și Călinescu, dar și critica nouă care l-a urmărit pe Mateiu Caragiale și Ion Barbu. Pentru alții, Anton Pann a rămas același simbol al geniului nativ al poporului român prin sclipirea vorbei de duh, prin comoara graiului popular, care le cuprindea pe toate. Alecsandri considera „Povestea vorbei” ca o operă națională de foarte mare preț. Așa se explică contrastul dintre păreri contemporanilor săi și gloria posterității.

Contemporanii îl aveau în vedere mai mult pe profesorul de muzică, om onorabil în societate. Posteritatea l-a cunoscut și admirat pe celălalt Anton Pann, pe ghidușul iubitor de petreceri și voie bună din București, pe omul din popor cu vorba înțeleaptă, pe editorul care își vindea cărți pe la țarguri și mănăstiri, ca să primească un ban pentru traiul de toate zilele, pe omul care a adunat în mintea lui tezaurul graiului viu al oamenilor simpli, pe filozoful popular definind viața și lumea prin proverbe, pe neîntrecutul povestitor.

Pentru eternă aducere-aminte, s-a ridicat un mic monument cu un bust de bronz în capitală în curtea bisericii Lucaci, aproape de casa sa care există și astăzi doar cu o placă memorială. În pronaosul bisericii Lucaci din București, Anton Pann este pictat printre ctitorii din 1842 cu o pană și o carte în mâini, omagiu adus de parohia lui și de orașul care l-a inspirat.

Iată, prin aceste aspecte ale umbrei și gloriei lui Anton Pann am readus altă personalitate a culturii române care a izbutit să creeze prin magia limbajului o comedie umană.

prof. Elena Munteanu,
Baia Mare

Anton Pann

Critica
oamenilor

Un om bătrân oarecând
Tot numai un cal având,
Sui p-al său copilaș
Ș-așa ieșea din oraș.
Pe drum unui din norod
Striga zicând: – Ce nerod
Că el, bătrân, n-are hal,
Ș-a pus copilul pe cal,
Care este putincios
Să se ducă și pe jos
Și să fi-ncălecat el,
Ce bătrân prost și mișel!
Iar bătrânul auzind
Pe oameni asfel vorbind,
S-a rușinat oarecum
Și puțin mergând pe drum
Pe copilul jos a dat
Și el a încălecat.
Ducându-se dar asfel,
Cu copilul după el,
Auzi pe alți răzând
Și după dânsul zicând:
– Mă! Ce bătrân nătărău!
A lăsat pe pruncul său
Ca să alerge pe jos,
Mic și crud, neputincios,
Și nu-l suie după sa,
Că nu este greu așa.
Bătrânul iar auzind
Acestea lumea vorbind,
Putințel dacă s-a dus,
Și pe copilul a pus.
Deci pe drumul său urmând
Auzi pe alți zicând:
– Mă-ă! Mă-ă! Ia vedeți
Pe acești nevoiați beți!
Cum s-au pus doi cât un mal
Să deșele bietul cal!
Bătrânul om, vai de el!
Văzând că-l răd și asfel,
După ce s-au depărtat,
De tot au descălecat,
Și pe jos calul trăgând,
Auzi pe alți zicând:
– Uită-te oameni neroși!
Gugumani și ticăloși!
Că un cal voinic de drag
Și de căpăstru îl trag,
Nu încăleacă pe el
Încăi bietul băiețel?
Deci ieșind el din oraș
Zise către copilaș:
– E! ai văzut, fătul meu,
Cât este-n lume de greu
Ca să umbli și să faci
La toți oamenii să plăci?
Căci tu ai încălecat,
Oamenii ne-au judecat.
Și eu am încălecat,
Lumea iar ne-au judecat.
Și doi am încălecat,
Tot iarăși ne-au judecat.
De tot am descăleca,
Și așa ne-au judecat.

Nunta la români

Nunta este pentru români una dintre cele mai mari bucurii și taine ale vieții. În rubrica ce urmează veți cunoaște tradiții și rânduieli bisericești, nunți de domni și domnițe, povești cu prinți și prințese, căsătorii celebre.

Sunt unii care spun că ar divorța și s-ar recăsători de o mie unu ori – ca într-o interminabilă poveste a Șeherezadei – numai ca să retrăiască momentele de nebunie generală ale nunții: prieteni, cadouri, euforie. Unii urască tocmai aceste lucruri, deci nunțile: „Bani cheltuiți aiurea, petreceri, băutură. Tinerii nu înțeleg semnificația obiceiurilor iar bătrânii nu mai știu s-o explice. S-a pierdut farmecul nunților tradiționale românești”, sunt de părere unii.

Cum nunteau românii pe vremuri? Pe vremuri lucrurile erau complicate, și până la băutură și voie bună te mâncau de viu obositoarele reguli ale unei societăți pentru care nunta nu reprezenta altceva decât datină, afacere, urmași sau „așa trebuie”.

În mediul român ortodox, căsătoria rămâne tot secolul al XVIII-lea, ca și în secolele precedente, o taină administrată de Biserică. Biserica ortodoxă română interzice căsătoriile între rudele de sânge coborând până la a șaptea spiță, oprite fiind chiar și căsătoriile între rudele spirituale.

În concepția populară, căsătoria constituia un element obligatoriu în ciclul vieții. Peșitul, cererea în căsătorie, tocmeala zestre, logodna, căsătoria religioasă și nunta ca atare se derulau în cadrul parohiei, reprezentând un eveniment major nu numai pentru individ, dar și pentru comunitate. Logodna se putea face printr-un înscris sau fără un act scris, cu consimțământul celor în cauză.

Călătorii străini pe tărâm mioritic de secol XVIII s-au arătat surprinși de căsătoria timpurie prezentă în rândul tuturor românilor. În Banat, de pildă, o fată la 12 ani este deja măritată, în timp ce în Moldova vârsta urcă spre 16 ani pentru fată și

19 ani pentru băiat. „În Transilvania, vârsta fragedă la căsătorie își găsește explicația în recrutarea tinerilor în armata imperială. (...) Biserica intervine atunci când femeia este mai mare, considerând căsătoria nepotrivită (...)”.

Până acum câteva zeci de ani, miresele erau considerate „proprietatea” tatălui. Acesta găsea partide pentru fiica lui și, fără să îi ceară consimțământul, o promitea bărbaților care veneau cu propuneri financiare tentante. Pravilele românești din secolul al XVII-lea stabileau obligația de fidelitate a soției. Soțul putea să-și pedepsească soția, în funcție de vină, până la o pune în fiare, în... pivniță. Deseori, dacă fata era urâtă, cei doi nu reușeau să se vadă decât în fața altarului și nu de puține ori s-a întâmplat că, în clipa în care își vedea „frumoasa” consoartă im-

brăcată în alb peșitorul să își schimbe părerea și să o lase singură în biserică! Spre sfârșitul secolului XVIII, multe fete sărace accepta relații premaritale, în speranța realizării unei căsătorii fără zestre.

De la mijlocul secolului al XIX-lea apar însă două „elemente-surpriză”: căsătoria clandestină și numărul mare de soldați rezervați care trăiau în concubinaj. Concubinajul devenise o realitate, peste care nu s-a mai putut trece în Transilvania, mai ales după 1858. Cauzele cele mai des menționate erau imposibilitatea de a face față cheltuielilor materiale pe care le necesita nunta, împotrivirea părinților și a rudelor, legile militare (care impuneau vârsta de 22 de ani la căsătorie pentru bărbați). Pentru românii ortodocși din Transilvania, cel mai mare număr de concubinaje – 5.162 cazuri, este menționat în 1911. Mentalitățile se schimbau. Încet, dar sigur.

(Fragmente din volumul „În salvări și cu islic” de Constanța Ghițulescu, Editura Humanitas, 2004).

Nunta pe vremuri

Și în secolele trecute, de la casa miresei merg cu toții la biserică, unde cununia religioasă este oficiată de un simplu preot sau de Prea Sfinția Sa Părintele Mitropolit, în cazul marilor boieri. Mari boieri care mai fac și câte un ocol pe la curtea lui Vodă, pentru a-i cere binecuvântarea. Apoi începe ospățul, cu lăutari, băutură, mâncare, dulceturi, cafele, lulele... „În casele boierești nunta începea de joia, dar ceremonia religioasă și marele ospăț aveau loc duminică, »după cum se obișnuiește la Valahia«, spune un boier pe la 1764”.

Pentru o nuntă la 1800, un mic boier cheltuiește mult pe mirodenii și nu numai: „Zahăr (2 taleri) și alte »confeturi« (3 tl.), pe horlincă (2 tl.) și lumânări (1,5 tl.) (...). Pentru mire o pereche de nădragi (6 tl.) (...), iar pentru nună o plătit două mărâmi (20 tl.). (...) Lăutarii îl costă o sumă de bani.

Zestrea secolelor trecute se alcătua în funcție de posibilități. De regulă, fetele veneau cu lucruri gospodărești, iar băieții cu casă, pământ, vite, unelte agricole. Sava Udrescu din Vaideeni, județul Vâlcea, a găsit un ginere cu care s-a înțeles. „Nu-i mare lucru ce-i oferă tatăl socru, dar pentru el 2 boi de jug, o vacă cu vișelul după ea, 11 oi cu miei după ele, un porc și două scroafe înseamnă mult. (...) A fumat și cu foaia de zestre în buzunar, el pleacă spre casă, convins că a încheiat o bună afacere și începe pregătirile de nuntă. La divorț, destul de rar, se practică sistemul înapoierii zestre, fapt ce atrăgea uneori certuri între familiile celor căsătoriți.

Femei vs bărbați (2)

Reviste:

● Revistele pentru bărbați de multe ori conțin poze cu femei dezbrăcate. Revistele pentru bărbați adulează femeile. În paginile lor regăsești rețete de a cuceri femeile. În revistele bărbaților femeile nu sunt una și aceeași cu nevestele. Redactorii revistelor pentru bărbați sunt în general bărbați căsătoriți.

● Revistele pentru femei de asemenea au poze cu femei dezbrăcate. Asta din cauză că fizicul femeii este o operă de artă ce trebuie admirată, în timp ce corpul bărbatului este păros și denivelat și nu ar trebui văzut la lumina zilei. Revistele pentru femei adulează tot femeile, mai ales cele care nu acceptă compromisuri și îi prostesc pe bărbați. În paginile acestora găsești rețete de a cuceri bărbații, dar în nici un caz de a da curs victoriilor astfel obținute. În revistele femeilor acestea se plâng că sunt singure, dar sfătuiesc cititoarele să nu cedeze nici unui pretendent. Redactorii revistelor pentru femei sunt în general femei divorțate.

Pisici:

● Femeile iubesc pisicile.
● Bărbații spun că iubesc pisicile, dar când femeile nu se uită, le ard câte un șut.

Oglinzi:

● Bărbații sunt vanitoși; își vor verifica imaginea în oglindă.

● Femeile sunt ridicole. Ele se uită în orice suprafață strălucitoare: oglinzi, lingurițe, vitrine, prăjitoare de pâine, oglinzi și geamuri de la mașini parcate, chelii...

Telefonul:

● Bărbații văd telefonul ca pe o unealtă cu ajutorul căreia pot comunica mesaje scurte și importante. Bărbații știu că telefonul costă.

● O femeie poate să vină acasă din vizită de două săptămâni de la o prietenă, să o sune la telefon și să discute alte 3 ore. Și femeile știu că telefonul costă, dar mai știu că nu îl plătesc ele.

Indicații:

● Dacă o femeie se rățește în timp ce conduce mașina ea va cere indicații.

● Dacă un bărbat se va rătăci, el nu va opri mașina să ceară indicații despre drum – considerând acest lucru sub demnitatea lui.

Jucării:

● Fetițelor le place să aibă jucării. Apoi, pe la 11–12 ani le dispare interesul.

● Bărbații nu își depășesc niciodată obsesia pentru jucării. Pe măsură ce înaintază în vârstă, jucăriile devin din ce în ce mai scumpe și mai nepractice. Exemple: televizore miniaturale, telefoane de mașină, storcătoare de fructe sofisticate, egalizatoare grafice, jocuri video și orice clipește, bipăie și are nevoie de cel puțin șase baterii pentru a funcționa.

ATHENS 2004 In the True Spirit of the Games

Pentru România, a treia zi a adus prima medalie

În aceste zile, toată suflarea sportivă din lume își îndreaptă atenția spre Atena, pentru că acum o săptămână Jocurile Olimpice din epoca modernă s-au întors la ele acasă. Fiecare națiune așteaptă cu sufletul la gură performanța sportivilor proprii. România participă la cea mai mare competiție sportivă a omenirii cu o delegație care cuprinde peste o sută de sportivi. Primele două zile ale jocurilor au decurs fără vreun succes remarcabil al sportivilor români, gheața spărgându-se abia luni seara, atunci când echipa de gimnastică masculină a obținut prima medalie. Lotul compus din **Răzvan Șelariu, Ioan Suciu, Marian Drăgulescu, Daniel Popescu și Marius Urzică** a obținut locul trei în clasamentul națiunilor, fiind în luptă pentru titlul olimpic până la ultima probă.

Marian
Drăgulescu

Românii au pornit la sol, unul dintre aparatele forte. Răzvan Șelariu a repetat însă eroarea din calificări, ieșind din covor și arbitrii n-au fost generoși: 9,412. Ioan Suciu a evoluat foarte sigur, încheind exercițiul cu un zămbet subțire pe chip: 9,687. A încheiat Marian Drăgulescu, campionul european: 9,562. Cu un total de 28,724, România s-a plasat pe locul 3 după prima rotație, americanii

făcând un sol de nivel foarte ridicat, la fel ca rușii la bară fixă.

A venit apoi calul cu mânere. În aceeași serie cu chinezii, specialiști ai aparatului, și americanii, periculoși oriunde, românii nu s-au pierdut cu firea. Tânărul Daniel Popescu, debutant la o competiție majoră, a dat tonul cu un calm incredibil: 9,687. L-a urmat campionul european Ioan Suciu: 9,737. Pentru ca regalul să-l ofere Marius Urzică. Elemente de risc, abilitate desăvârșită și o notă pe măsură: 9,825, mai mult decât în calificări. Americanii au fost și ei notați bine, însă gimnaștii români au

reușit să mai recupereze, trecând pe locul 2. Pe trei au urcat japonezii, excelenți și ei la cal.

A treia rotație i-a adus pe români la inele. Omogenitatea echipei a vorbit și de această dată. Cum americanii n-au strălucit la inele, la jumătatea concursului românii au trecut pe primul loc, devansând SUA cu 0,511 puncte! Și japonezii i-au întrecut, urcând pe 2, la 0,425 de România.

Ultimele două aparate, paralelele și bara fixă, purtau ultimele speranțe. Ezițările și, în special, căzătură lui Răzvan Șelariu din finalul concursului, au aruncat lotul românesc pe locul al treilea, în urma japonezilor și americanilor. Urzică a salvat ultima impresie, cu 9,775. România a terminat cu 172,384 puncte, fiind depășită și de americanii (172,933), și japonezii (173,821). Aurul s-a transformat în bronz în câteva minute. Dar este prima medalie pe echipe masculine din istoria gimnasticii românești. Și prima a delegației românești la Atena.

Aceasta era situația la încheierea ediției, marți după masă. Despre evoluția sportivilor români la jocurile Olimpice de la Atena vă vom ține la curent în edițiile noastre următoare.

Flacăra Olimpică

nei, de pe Acropole. Aceștia luau parte la „lampadedromia” (ștafeta cu torță), pasându-și torța din mână în mână până la destinație.

În timpul

În mitologia greacă, titanul *Prometeu* este cel care a dăruit oamenilor focul, pentru a-i face stăpânii elementelor. Din acel moment, focul a devenit un simbol al rațiunii, al renașterii și al libertății rasei umane.

Pentru grecii antici, focul era un simbol omniprezent: în fiecare altar din centrul orașelor trebuia să ardă permanent o flacăra, la fel cum în fiecare casă se afla o torță, aprinsă în cinstea zeiței *Hera*, ocrotitoarea familiei.

Tinerii au început să organizeze, în timpul nopții, curse cu torțe aprinse care, mai târziu, s-au transformat în întreceri atletice pe echipe la care luau parte adolescenții Eladei. În timpul sărbătorii Panathenaia, ținută la patru ani în cinstea zeiței Atena, tinerii atenieni trebuiau să transporte cât mai repede flacăra sacră de la altarul lui *Prometeu* la cel al Ate-

Jocurilor Olimpice din antichitate, flacăra care ardea în Olimpia nu trebuia să se stingă niciodată.

Ceremonia purtării torței, așa cum o cunoaștem în prezent, este o re-creare a ștafetei antice și o celebrare simbolică a Olimpiadei.

Aprinderea simbolică a flăcării olimpice a fost reluată cu prilejul J.O. de la Berlin (1936) și, de atunci, precede fiecare ediție de vară a jocurilor.

Cu ocazia Jocurilor de la Roma (1960), flacăra a urmat un traseu special, care traversa cele mai importante monumente istorice din Grecia și Italia, pentru a aduce un omagiu celor două civilizații, fiind, totodată, prima ceremonie televizată.

În 1968, înaintea Olimpiadei din Mexic, flacăra a refăcut traseul lui Cristofor Columb și a fost, pentru prima dată, aprinsă de un atlet femeie.

Boniek, Platini, Di Stefano și alte staruri la Aletea

În jurul numelor fotbaliștilor din titlu s-au creat de-a lungul timpului adevărate legende. Până acum, despre acești jucători am putut citi prin ziare; i-am cunoscut, eventual, prin intermediul micului ecran sau prin intermediul unor filme documentare care prezentau viața acestor adevărați idoli ai polonezilor, francezilor, argentinienilor, spaniolilor și ai lumii întregi. Însă, iată că acum ei se află în țara noastră și își așteaptă fanii la o întâlnire „personală”. Credeți sau nu, dacă în aceste zile vizitați Centrul Cultural din Aletea, vă puteți întâlni, pe lângă fotbaliștii amintiți, cu mai multe sute de... poze ale vedetelor de ieri și de astăzi, ale fotbalului mondial. Cu ocazia Întâlnirii Mondiale a Aletenilor (5-8 august) s-a deschis o expoziție de fotografii al cărei inedit conștă în faptul că fiecare poză conține și autograful jucătorului respectiv. „Fotografiile expuse aici, la Centrul Cultural sunt ale lui *Pápai Zoltán* din Budapesta, un mare iubitor de fotbal care este cunoștința mea. El deja de mulți ani este pasionat de colecționarea fotografiilor de fotbaliști, însă nu se mulțumește doar cu adunarea pozelor, ci le trimite celebrităților, cu rugămintea de a i le dedica. Vedetele, în cele mai multe cazuri i-au îndeplinit dorința. Rezultatul acestui hobby este expoziția aceasta. Este vorba despre o expoziție itinerantă care, până la data de 1 septembrie poate fi vizitată aici, la Centrul Cultural din Aletea. Am vrut să organizăm la această întâlnire de mare amploare a aletenilor și o expoziție cu caracter sportiv, mai ales că în această vară sunt multe evenimente sportive. Îmi place și mie fotbalul și sunt bucuros că, de pildă, și fotografiile unor jucători români, cum ar fi Hagi sau Răduțoiu, sunt prezente la expoziție” — ne-a informat Gheorghe Ardelean, directorul Centrului Cultural din Aletea.

Adam Bauer

Fotbal

Echipele românești în cupele europene

Cele trei cluburi românești din Cupa UEFA și Liga Campionilor au avut o evoluție onorabilă. Steaua București a învins Zeleznice Belgrad cu un scor de 4-2, în deplasare, asigurându-și, practic, calificarea înaintea returului. A doua protagonistă românească, Oțelul Galați, a duelului româno-sârb în Cupa UEFA a scos un egal de 0-0, pe teren propriu în fața lui Partizan Belgrad, ceea ce înseamnă un rezultat multumitor, având în vedere că sârbii acum un an încă evoluau în grupele Ligii Campionilor. În această întrecere, reprezentanta României este Dinamo București, care n-a fost favorizată de sortii atunci când în al treilea tur preliminar a căzut cu unul dintre cele mai bogate cluburi din

Autogolul lui Fortune

lume: Manchester United. Luând în considerare diferența de nivel între campionatul românesc și cel englez, meciul pierdut cu 2-1 la București nu poate fi socotit un eșec, mai ales dacă ne gândim că elevii lui *Joan*

Andone s-au luptat de la egal la egal cu formația antrenată de *Sir Alex Ferguson*. După meciurile tur, care au avut loc pe 11 și 12 august, cele trei cluburi românești au mai păstrat șanse pentru calificare, chiar dacă accederea în grupe a lui Dinamo ar însemna o senzație de proporții în fotbalul continental. În caz contrar, Dinamo va continua luptele în Cupa UEFA, unde va fi cap de serie și astfel va porni cu prima șansă la lupta dusă pentru intrarea în grupe. Este de notat că din acest an competițional și a doua cupă europeană va trece pe sistemul de grupe, ceea ce va crește considerabil spectaculozitatea acestei întreceri. Returul va avea loc pe datele de 25 și 26 august.

Ștefan Crăsta

ROMÂNIA

Luni 23 august

6.00 Avangpremieră 6.05 Cinci minute de cultură 6.15 Desene animate 6.45 Jurnalul TVR 7.00 Film. Puterea voinței 8.30 Teleshopping 9.00 Serial. Năzdrăvăniile fraților Kratt 9.30 Lumi ascunse 10.00 J.O. Atena 2004 11.00 Călătoriile lui '04 (R) 12.00 Serial. Counterstrike sau jocul puterii 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleshopping 14.00 Pro patria 14.30 Kronika 15.30 Serial. Sânge de țigan 16.20 Avangpremieră 16.45 Povestiri Olimpice. Aur și lacrimi, Andreea Răducan (România) 17.00 Jurnalul TVR 18.00 Buletin olimpic Atena 2004 18.30 J.O. Atena 2004 Gimnastică (masculin) 21.40 Jurnalul TVR 22.10 Buletin olimpic 22.25 Film. Ecouri din tenebre 0.10 Serial. CSI-Investigatii 1.00 Cinci minute de cultură 1.10 Jurnalul TVR (R) 2.10 Film (R) Bărbați la mătură! 4.00 Avangpremieră 4.15 Spectacolul lumii 4.45 Serial. Destine secrete 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Marti 24 august

6.00 Avangpremieră 6.05 Cinci minute de cultură 6.15 Desene animate 6.45 Jurnalul TVR 7.00 Film. Cum l-a învins Billie pe Bobby 8.30 Teleshopping 9.00 Serial. Năzdrăvăniile fraților Kratt 9.30 Celebritățile timpului tău: Tony Blair 10.00 J.O. Atena 2004 11.00 Serial. Justiție militară 12.00 Serial. Counterstrike sau jocul puterii 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleshopping 14.00 Kronika 15.30 Serial. Sânge de țigan 16.20 Serial. Orice e posibil 16.45 Povestiri Olimpice. Verile olimpice ale lui Stane Derganc (Slovenia) 17.00 Jurnalul TVR 18.00 Buletin olimpic 18.30 J.O. Atena 2004 Atletism, Volei pe plajă 22.45 Jurnalul de noapte 23.15 Buletin olimpic 23.30 Film. Secretele din Carolina 1.05 Serial CSI-Investigatii 1.50 Cinci minute de cultură 2.00 Jurnalul TVR (R) 3.00 Film (R) Ecouri din tenebre 4.45 Serial. Destine secrete 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Miercuri 25 august

6.00 Avangpremieră 6.05 Cinci minute de cultură 6.15 Desene animate 6.45 Jurnalul TVR 7.00 Film. Inspector Gadget 8.30 Teleshopping 9.00 Serial. Năzdrăvăniile fraților Kratt 9.30 Celebritățile timpului tău 10.00 J.O. Atena 2004 11.00 Serial (R) Justiție militară 12.00 Serial. Counterstrike sau jocul puterii 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleshopping 14.00 Conviețuiri 15.00 Oameni ca noi 15.30 Serial. Sânge de țigan 16.20 Avangpremieră 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Jurnalul TVR 18.00 Buletin olimpic 18.30 J.O. Atena 2004 22.30 Jurnalul TVR 23.00 Buletin olimpic 23.15 Film. Ciclonul 0.50 Serial. CSI-Investigatii 1.35 Cinci minute de cultură 1.45 Jurnalul TVR 2.45 Film (R) Secretele din Carolina 4.15 Making Of TVR (R) 4.45 Serial. Destine secrete 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Joi 26 august

6.00 Avangpremieră 6.05 Cinci minute de cultură 6.15 Desene animate 6.45 Jurnalul TVR 7.00 Film. O echipă cu noroc 8.30 Teleshopping 9.00 Serial. Năzdrăvăniile fraților Kratt 9.30 Ambasadorii. Documentar 10.00 J.O. Atena 2004 11.00 Serial. Justiție militară 12.00 Serial. Counterstrike sau jocul puterii 12.50 Corect! 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Akzente 15.30 Serial. Sânge de țigan 16.20 Avangpremieră 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Jurnal Tragerile Joker și Loto 5/40 18.00 Buletin olimpic 18.30 J.O. Atena 2004 Atletism, Volei, Volei 23.00 Jurnalul de noapte 23.30 Film. Trauma 1.25 Serial. CSI-Investigatii 2.10 Cinci minute de cultură 2.20 Jurnalul TVR (R) 3.10 Film. Vânătorul astral 4.45 Serial. Destine secrete 5.35 Corect! (R) 5.40 Teleshopping.

Vineri 27 august

6.00 Avangpremieră 6.05 Cinci minute de cultură 6.15 Desene animate 6.45 Jurnalul TVR 7.00 Film. Aventuri magice 8.30 Teleshopping 9.00 Serial. Năzdrăvăniile fraților Kratt 9.30 Spectacolul lumii 10.00 J.O. Atena 2004 11.00 Serial. Justiție militară 12.00 Serial. Counterstrike sau jocul puterii 12.50 Corect! 13.30 Teleshopping 14.00 Pământul în 80 de zile (R) 14.30 Making Of TVR 15.00 Sănătate pentru toți! 15.30 Protecția consumatorilor 16.20 Avangpremieră 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Jurnalul TVR 18.00 Buletin olimpic 18.30 J.O. Atena 2004 Atletism, Volei 23.00 Jurnalul de noapte 23.15 Buletin olimpic 23.30 Film. Asasul din vis 1.050 Jurnalul TVR (R) 2.05 Film. Trauma (R) 3.55 Protecția consumatorilor (R) 4.40 Serial. Destine secrete 5.25 Sănătate pentru toți! (R).

Sâmbătă 28 august

6.00 Ceasul deșteptător 6.45 Teleshopping 6.55 Jocul planetelor 7.25 Desene animate 8.15 Serial. Năzdrăvăniile fraților Kratt 8.45 Teleshopping 9.00 J.O. Atena 2004 Fotbal 11.00 Călătoriile lui '04 11.30 O vedetă...populară 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Avangpremieră 13.30 Sub semnul soarelui 14.00 Formula 1. Marele premiu al Belgiei 15.00 Avangpremieră 15.15 J.O. Atena 2004 Baschet 17.00 Jurnal 18.00 Buletin olimpic Atena 2004 18.30 J.O. Atena 2004 Atletism, Box, Baschet 22.15 Jurnalul TVR 23.30 Buletin olimpic Atena 2004 23.45 Film. Zbor de noapte 1.30 Jurnalul de noapte 2.30 Sub semnul soarelui (R) 3.00 3.10 Vector III (R) 3.40 O vedetă...populară (R) 5.10 Avangpremieră 5.25 Teleshopping.

Duminică 29 august

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.30 Serial. Năzdrăvăniile fraților Kratt 9.00 Dincolo de hartă 9.30 Viața satului 10.30 J.O. Atena 2004. Rezumatul zilei 10.30 Ulița spre Europa 11.45 Tezaur folcloric 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Avangpremieră 13.30 Studio Formula 1. 14.00 Formula 1. Marele premiu al Belgiei 16.00 Clubul de comedie (R) 16.30 Serial. Orice e posibil 17.00 Jurnalul TVR 17.45 Tragerile Loto 6/49 și noroc 18.00 Fotbal: Steaua-Universitatea Craiova 20.00 J.O. Atena 2004 Medaliiile delegației României. Ceremonia de închidere 23.00 Jurnalul TVR 23.15 Film. Eu, Tina Turner 1.15 Jurnalul TVR (R) 2.00 Spectacolul lumii (R) 2.30 Tezaur folcloric (R) 3.35 Clubul de comedie (R) 4.05 Avangpremieră 4.10 Making Of TVR (R) 4.40 Călătoriile lui '04 (R) 5.10 Dincolo de hartă (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 23 august

6.00 Serial (R). Mercenarii universului 6.45 Teleshopping 7.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 8.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 15.30 Teleshopping 16.00 Frontierele științei 17.00 Rebelii 17.50 Cinci minute de cultură 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-dispecer 19.00 Jurnalul TVR 19.30 Eu, eu ... și ceilalți 20.00 Serial. Marea Brava 21. Film. Cât îmi dai ca să te împuşc 22.45 Serial. Cum se judecă în Queens 23.40 Frontierele științei (R) 0.35 Film. Viață dublă.

Marti 24 august

6.00 Serial (R). Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 8.00 Serial. Marea Brava (R) 8.45 Egipt, comoara lumii 9.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 10.00 Serial. Rebelii 11.00 Jocurile Olimpice 19.00 Jurnalul TVR 19.30 Școala de vise. Documentar 20.00 Jocurile Olimpice 22.00 Serial. Marea Brava 22.45 Serial. Polițiștii de la "Blue Murder" 23.35 Euro-dispecer 23.45 Jocurile Olimpice 1.30 Film. Valsul.

Miercuri 25 august

6.00 Serial (R). Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 8.00 Jocurile Olimpice 9.00 Documentar 9.30 Desene animate 10.00 Serial (R). Rebelii 11.00 Viață de câine 11.30 Regatul secret 13.00 Jocurile Olimpice 15.30 Teleshopping 16.00 Din nou la Atena 17.. Serial. Rebelii 17.50 Cinci minute de cultură 18.00 Pasiuni 19.00 Jurnalul TVR 19.30 Insolit 20.00 Serial. Marea Brava 20.50 Iubire pătimasă 22.30 Serial (R). Andromeda 23.20 Din nou la Atena (R).

Joi 26 august

6.00 Serial. Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 8.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 9.00 Natură și aventură. Documentar 9.30 Desene animate 10.00 Serial. Rebelii 11.00 Viață de câine 11.30 Film. Ca o prințesă din povești 13.00 Spiritul olimpic 13.30 Jocurile Olimpice 15.00 Teleshopping 16.00 Călător prin lume 17.00 Rebelii 17.50 Cinci minute de cultură 18.00 Serial. Pasiuni 19.00 Jocurile Olimpice 20.45 O femeie face carieră 21.15 Jocurile Olimpice 23.05 Film. Amazon 23.50 Călător prin lume (R) 0.45 Film. Ucide-mă din nou.

Vineri 27 august

6.00 Serial (R). Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 8.00 Jocurile Olimpice 11.00 Viață de câine 11.30 Desene animate 12.00 Spiritul olimpic 12.30 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 17.15 Amintiri despre vedete 17.50 Cinci minute de cultură 18.00 Serial. Pasiuni 18.50 Euro-dispecer 19.00 Jocurile Olimpice 20.50 Film. Iubire pătimasă 22.30 Tanamera, leul din Singapore. 23.30 Tunde-l 0.30 Film. Adolescenți îndrăgostiți.

Sâmbătă 28 august

6.00 Serial (R). Pasiuni 6.45 Teleshopping 7.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 8.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 9.30 Documentar. Natură și aventură 10.00 Serial. Rebelii 11.00 Top sport 11.30 Jocurile Olimpice 15.00 Spiritul olimpic 15.30 Două roți 16.00 Film puzzle 17.00 Jocurile Olimpice 18.30 Pe scurt din Europa 18.45 Jurnalul TVR 19.00 Jocurile Olimpice 20.30 Fotbal: Poli AEK Timișoara – Oțelul Galați 22.30 Film. Iubire pătimasă 23.05 Film puzzle (R) 1.00 Fotbal (R) 2.40 Două roți (R).

Duminică 29 august

6.00 Medalion de interpret 6.45 Teleshopping 7.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004 8.00 Egipt, comoara lumii 8.15 Ferma 9.15 Pescar hoinar (R) 9.45 Jocurile Olimpice 17.30 Film. Mercenarii universului 18.30 Jocurile Olimpice 19.30 Jocurile Olimpice 19.30 Jurnalul TVR 19.45 Pe scurt din Europa 20.00 Chicago Hope 20.50 Serial. Iubire pătimasă 22.30 Serial. Antrenorul 23.30 Remix Rock Forum 23.30 Șoferul de autobuz 2.15 Serial. Chicago Hope (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

23 AUGUST, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

24 AUGUST, MARTI (redactor: Victoria Cozma)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

25 AUGUST, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

26 AUGUST, JOI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

27 AUGUST, VINERI (redactor: Victoria Cozma)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foia românească” 10.55: Avangpremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul Vârșnicilor 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

28 AUGUST, SÂMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

29 AUGUST, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spicuiri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

24 august 2004 (m2 ora 10.30)

Reluare: 28 august 2004 (m2 ora 11.15)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Arta teatrală românească se bucură de un prestigiu internațional deosebit. Emisiunea în limba română de această dată va difuza un reportaj de 25 de minute despre prezența trupelor teatrale românești pe scenele din Ungaria, din ultimul deceniu.

Realizator: **Aurel Becan**

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 23 august 2004

16.00–16.30 Ofertele fizicii (reluare) 16.30–17.15 Magazin estival 17.15–17.30 Dialog spiritual 17.30–18.00 Știri regionale.

Marti, 24 august 2004

16.00–16.30 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004: Handbal masculin, Fotbal (semifinala 1).

Miercuri, 25 august 2004

16.00–16.30 Panoramic sud-vest (emisiune în limba maghiară) (reluare) 16.30–17.30 Magazin estival 17.30–18.00 Știri regionale.

Joi, 26 august 2004

16.00–16.30 Orizonturi sârbești (emisiune în limba sârbă) (reluare) 16.30–17.30 Magazin estival 17.30–18.00 Știri regionale.

Vineri, 27 august 2004

16.00–17.15 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004: Handbal masculin (semifinala) 17.15–17.30 Muzică 17.30–18.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 28 august 2004

16.00–17.00 Musica VIVA (reluare) 17.00–18.00 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004: Volei feminin (finala mică).

Duminică, 29 august 2004

16.00–17.30 Jocurile Olimpice de Vară – Atena 2004: Box (finale), Handbal (finale) 17.30–18.00 Locuri cu povești.

Sponsorul nostru

Internet aproape pe gratis!

De la **625 Ft brut** pe luna, cu tarife subventionate de stat!

Bichisdaba Matáv Pont,
Postaköz Tel.: 66/445-544

Emisiunea în limba română

24 de ore din 24

pe www.rrr.ro

UMOR

Unitate prin diversitate

Uniunea Europeană

Întrebări, teme permanente:

- ❖ Ce ne așteaptă în Uniunea Europeană
- ❖ Aderare – avantaje și dezavantaje
- ❖ Euroregiune – colaborare transfrontalieră
- ❖ Cetățean european – multiculturalitate, multilingvism

Program radiofonic: 23 august, luni – ora 19.00
– Kossuth URH: 66,29 MHz și 66,14 MHz
– Frecvențele posturilor teritoriale

Festivalul Castraveților 2004

FOAIA
românească
20 AUGUST 2004
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Laura Martin, Rita Pátcaș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bihor și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2004: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.